C/2025/808

2025 2 11

P10_TA(2024)0035

2024 metų Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencija Baku (Azerbaidžanas) (COP29)

2024 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl 2024 metų Jungtinių Tautų klimato kaitos konferencijos Baku (Azerbaidžanas) (COP29) (2024/2718(RSP))

(C/2025/808)

Europos Parlamentas,

— atsižvelgdamas į JT bendrąją klimato kaitos konvenciją (UNFCCC) ir į jos Kioto protokolą,

— atsižvelgdamas į 2015 m. gruodžio 12 d. per 21-ąją UNFCCC šalių konferenciją (COP21) Paryžiuje priimtą susitarimą (Paryžiaus susitarimas),

— atsižvelgdamas į 28-ąją UNFCCC šalių konferenciją (COP28), 18-ąją šalių konferenciją, kuri yra Kioto protokolo šalių susitikimas (CMP18), penktąją šalių konferencijos, kuri yra Paryžiaus susitarimo šalių susitikimas, sesiją (CMA5) ir 2021 m. lapkričio 13 d. Glazge vykusioje 26-ojoje UNFCCC šalių konferencijoje (COP26) priimtą Glazgo klimato paktą,

— atsižvelgdamas į 27-ojoje UNFCCC šalių konferencijoje (COP27) pasiektą susitarimą sukurti specialų nuostolių ir žalos atlyginimo fondą, į COP28 pasiektą susitarimą įsteigti pereinamojo laikotarpio komitetą, siekiant įgyvendinti naujas nuostolių ir žalos atlyginimo finansavimo priemones, ir į Santjago nuostolių ir žalos klausimų tinklą,

— atsižvelgdamas į savo 2023 m. lapkričio 21 d. rezoliuciją dėl 2023 m. JT klimato kaitos konferencijos Dubajuje (Jungtiniai Arabų Emyratai) (COP28) ([1]),

— atsižvelgdamas į savo 2024 m. balandžio 25 d. rezoliuciją dėl Azerbaidžano, visų pirma represijų prieš pilietinę visuomenę ir dr. Gubado Ibadoglu ir Ilhamizo Gulijevo ([2]) atvejų, taip pat į visas ankstesnes savo rezoliucijas dėl Azerbaidžano,

— atsižvelgdamas į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi darbotvarkę iki 2030 m. ir į darnaus vystymosi tikslus,

— atsižvelgdamas į savo 2023 m. birželio 15 d. rezoliuciją dėl darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo ir vykdymo ([3]),

— atsižvelgdamas į 2018 m. Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos (IPCC) specialiąją ataskaitą dėl visuotinio atšilimo 1,5 °C, specialiąją ataskaitą dėl klimato kaitos ir žemės, specialiąją ataskaitą dėl vandenynų ir kriosferos keičiantis klimatui ir 6-ąją vertinimo ataskaitą (AR6),

— atsižvelgdamas į Europos mokslo patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais 2024 m. sausio 18 d. ataskaitą „ES poveikio klimatui neutralumo tikslo link: pažanga, politikos trūkumai ir galimybės“ (angl. „Towards EU climate neutrality: progress, policy gaps and opportunities“) ir jos 2023 m. birželio 15 d. ataskaitą „Mokslinės rekomendacijos dėl ES masto 2040 m. klimato tikslo ir 2030–2050 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžeto nustatymo“ (angl. „Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030-2050“),

— atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (toliau – Europos klimato teisės aktas) ([4]),

— atsižvelgdamas į neseniai priimtus ES teisės aktus, kuriais ES tikslai iki 2030 m. grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti bent 55 proc., palyginti su 1990 m. lygiu, ir iki 2050 m. pasiekti privalomą ES poveikio klimatui neutralumo tikslą („Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinys“) įgyvendinami konkrečiomis įvairių sektorių politikos priemonėmis,

— atsižvelgdamas į 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimą (ES) 2022/591 dėl bendrosios Sąjungos aplinkosaugos veiksmų programos iki 2030 m. (8-oji AVP), taip pat Europos aplinkos agentūros pažangos siekiant 8-osios AVP tikslų 2023 m. stebėsenos ataskaitą ir Komisijos atliktą 8-osios AVP laikotarpio vidurio peržiūrą,

([1]) OL C, C/2024/4210, 2024 7 24, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4210/oj.
([2]) Priimti tekstai, P9_TA(2024)0369.
([3]) OL C, C/2024/493, 2024 1 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
([4]) OL L 243, 2021 7 9, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

— atsižvelgdamas į savo 2019 m. lapkričio 28 d. rezoliuciją dėl kritinės klimato ir aplinkos padėties ([5]),

— atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 6 d. Komisijos komunikatą „Mūsų ateities užtikrinimas. Europos 2040 m. klimato srities tikslas ir siekis iki 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą kuriant tvarią, teisingą ir klestinčią visuomenę“ (COM(2024)0063),

— atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 12 d. Komisijos komunikatą „Su klimatu susijusios rizikos valdymas. Saugoti žmones ir gerovę“ (COM(2024)0091),

— atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 24 d. Komisijos komunikatą „Klimato kaitai atsparios Europos kūrimas. Naujoji ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategija“ (COM(2021)0082),

— atsižvelgdamas į savo 2020 m. gruodžio 17 d. rezoliuciją dėl ES prisitaikymo prie klimato kaitos strategijos ([6]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 20 d. JT aplinkos programos (UNEP) 2023 m. ataskaitą dėl atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje „Naujas rekordas. Temperatūra pasiekė naujas aukštumas, tačiau pasaulis (vėl) nesugebėjo sumažinti išmetamųjų teršalų kiekio“ (angl. „Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again)“), UNEP 2023 m. lapkričio 2 d. 2023 m. ataskaitą dėl atotrūkio prisitaikymo prie klimato kaitos srityje „Nepakankamas finansavimas. Nepakankamas pasirengimas. Nepakankamos investicijos ir planavimas prisitaikymo prie klimato kaitos srityje daro poveikį pasauliui“ (angl. „Underfinanced. Underprepared – Inadequate investment and planning on climate adaptation leaves world exposed“) ir 2023 m. lapkričio 8 d. jos 2023 m. gamybos atotrūkio ataskaitą „Laipsniškas mažinimas arba laipsniškas didinimas? Pagrindiniai iškastinio kuro gamintojai planuoja dar didesnę gavybą, nepaisydami su klimatu susijusių pažadų“ (angl. „Phasing down or phasing up? Top fossil fuel producers plan even more extraction despite climate promises“),

— atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio 14 d. UNFCCC apibendrinamąją ataskaitą dėl nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų pagal Paryžiaus susitarimą,

— atsižvelgdamas į 2023 m. lapkričio mėn. Aukšto lygio nepriklausomų ekspertų grupės kovos su klimato kaita finansavimo klausimais antrąją ataskaitą „Kovos su klimato kaita finansavimo sistema. Ryžtingi veiksmai Paryžiaus susitarimui įgyvendinti“ (angl. „A climate finance framework: decisive action to deliver on the Paris Agreement“),

— atsižvelgdamas į 2023 m. gruodžio 1 d. UNEP ataskaitą „Dėmesys metanui: tarptautinio išmetamo metano kiekio stebėjimo centro 2023 m. ataskaita“ (angl. „An Eye on Methane: International Methane Emissions Observatory 2023 Report“) ir į 2021 m. gegužės 6 d. UNEP ataskaitą „Pasaulinis metano vertinimas. Išmetamo metano kiekio mažinimo nauda ir sąnaudos“ (angl. „Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions“),

— atsižvelgdamas į Tarptautinės energetikos agentūros 2024 m. pasaulyje išmetamo metano stebėsenos ataskaitą (2024 m. kovo mėn.),

— atsižvelgdamas į 2020 m. spalio 14 d. Komisijos komunikatą dėl išmetamo metano kiekio mažinimo ES strategijos (COM(2020) 0663),

— atsižvelgdamas į pranešimą dėl strateginio dialogo dėl žemės ūkio ateities ES „Bendra ūkininkavimo ir apsirūpinimo maistu sistemos perspektyva Europoje“ (angl. „A shared prospect for farming and food in Europe“),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. spalio 21 d. rezoliuciją dėl išmetamo metano kiekio mažinimo ES strategijos ([7]),

— atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 19 d. Pasaulinės meteorologijos organizacijos ataskaitą dėl pasaulio klimato padėties 2023 m.,

— atsižvelgdamas į „Copernicus“ klimato kaitos informacijos paslaugą ir į jos 2023 m. pasaulio svarbiausių klimato įvykių ataskaitą,

— atsižvelgdamas į Pasaulinį iškastinio kuro išmetamųjų teršalų ir atsargų registrą,

— atsižvelgdamas į 2021 m. vasario 18 d. UNEP ataskaitą „Taikos su gamta kūrimas: mokslinis planas, skirtas kovai su klimato, biologinės įvairovės ir taršos ekstremaliomis situacijomis“ (angl. „Making Peace with Nature: a scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies“),

— atsižvelgdamas į 2019 m. lapkričio 25 d. Tarpvyriausybinės mokslinės politinės biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų platformos parengtą visuotinio biologinės įvairovės ir ekosisteminių paslaugų vertinimo ataskaitą,

— atsižvelgdamas į 15-ojoje JT biologinės įvairovės konvencijos šalių konferencijoje (COP15) priimtą Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją,

— atsižvelgdamas į 2020 m. gegužės 20 d. Komisijos komunikatą „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ (COM(2020)0380),

— atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 9 d. rezoliuciją „2030 m. ES biologinės įvairovės strategija. Gamtos grąžinimas į savo gyvenimą“ ([8]),

([5]) OL C 232, 2021 6 16, p. 28.
([6]) OL C 445, 2021 10 29, p. 156.
([7]) OL C 184, 2022 5 5, p. 105.
([8]) OL C 67, 2022 2 8, p. 25.

— atsižvelgdamas į 2021 m. birželio 10 d. bendro IPBES ir IPCC seminaro ataskaitą dėl biologinės įvairovės ir klimato,

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 6 d. rezoliuciją „Paskata imtis veiksmų vandenynų klausimu: vandenynų valdymo ir biologinės įvairovės stiprinimas ([9]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 19 d. Jungtinių Tautų Jūrų teisės konvencija grindžiamą susitarimą dėl jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus jos naudojimo nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose (toliau – Susitarimas dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūros biologinės įvairovės),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. balandžio 28 d. rezoliuciją dėl dirvožemio apsaugos ([10]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. gruodžio 4 d. Europos aplinkos agentūros (EAA) ataskaitą „Europos aplinka. Būklė ir raidos perspektyvos 2020 m.“, 2022 m. rugsėjo 8 d. EAA atliktą Europos dirvožemio teikiamų galimybių imtis ryžtingesnių veiksmų klimato kaitos srityje vertinimą ir 2024 m. kovo 11 d. EAA pirmąjį Europos klimato rizikos vertinimą,

— atsižvelgdamas į savo 2020 m. rugsėjo 16 d. rezoliuciją dėl ES veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir atkurti pasaulio miškus, stiprinimo ([11]),

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. rugsėjo 15 d. rezoliuciją dėl sausrų, gaisrų ir kitų ekstremalių meteorologinių reiškinių pasekmių: ES pastangų kovos su klimatu srityje didinimas ([12]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. gegužės 9 d. Jungtinių Tautų pasaulinę vandens išteklių valdymo ataskaitą dėl partneryščių ir bendradarbiavimo vandens klausimais ir 2023 m. kovo 22–24 d. vykusią JT Vandens konferenciją – pirmąją svarbią Jungtinių Tautų konferenciją, skirtą vandeniui, nuo 1977 m.,

— atsižvelgdamas į 2024 m. kovo 1 d. Jungtinių Tautų aplinkos asamblėjos rezoliuciją dėl veiksmingų ir įtraukių sprendimų, kaip stiprinti vandens politiką siekiant tvaraus vystymosi klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir taršos kontekste,

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. spalio 5 d. rezoliuciją „Aprūpinimas vandeniu kaip žmogaus teisė. Išorės santykių aspektas“ ([13]),

— atsižvelgdamas į 2019 m. JT pasaulinę vandens išteklių valdymo ataskaitą „Nė vieno nepaliekant nuošalyje“,

— atsižvelgdamas į 2024 m. JT pasaulinę vandens išteklių valdymo ataskaitą „Vanduo, užtikrinantis klestėjimą ir taiką“,

— atsižvelgdamas į 2020 m. kovo 11 d. Komisijos komunikatą „Naujas žiedinės ekonomikos veiksmų planas, kuriuo siekiama švaresnės ir konkurencingesnės Europos“ (COM(2020)0098),

— atsižvelgdamas į savo 2021 m. vasario 10 d. rezoliuciją dėl naujo žiedinės ekonomikos veiksmų plano ([14]),

— atsižvelgdamas į 2024 m. kovo mėn. paskelbtą UNEP pasaulinę cheminių medžiagų sistemą, kuria siekiama, apsaugoti planetą nuo cheminių medžiagų ir atliekų poveikio,

— atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio 23 d. Komisijos ataskaitą „Atnaujinta aviacijos sektoriaus su išmetamu CO_2 kiekiu nesusijusio poveikio klimatui analizė ir galimos politikos priemonės pagal ES Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos direktyvos 30 straipsnio 4 dalį“ (COM(2020)0747),

— atsižvelgdamas į Tarptautinės atsinaujinančiosios energijos agentūros 2023 m. birželio mėn. ataskaitą „Pasaulio energetikos pereinamojo laikotarpio apžvalga 2023 m.: 1,5 °C tikslas“ (angl. „World Energy Transitions Outlook 2023: 1.5 °C Pathway“).

— atsižvelgdamas į 2021 m. gegužės mėn. Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) ataskaitą „Nulinė tarša iki 2050 m. Gairės pasaulio energetikos sektoriui“ (angl. „Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector“) ir 2023 m. rugsėjo mėn. atnaujintą ataskaitą „Nulinės taršos veiksmų gairės. Veiksmai visame pasaulyje siekiant pasiekti 1,5 °C tikslą“ (angl. „Net Zero Roadmap: A Global Pathway to Keep the 1.5 °C Goal in Reach“),

— atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės mėn. TEA specialiąją ataskaitą „Perėjimo prie įperkamos ir sąžiningos švarios energijos strategijos“ (angl. „Strategies for Affordable and Fair Clean Energy Transitions“) ir į jos 2024 m. birželio mėn. ataskaitą „COP28 įsipareigojimas patrigubinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus. Šalių užmojų stebėjimas ir politikos, kuria siekiama panaikinti atotrūkį, nustatymas“ (angl. „COP28 Tripling Renewable Capacity Pledge. Tracking countries' ambitions and identifying policies to bridge the gap“),

— atsižvelgdamas į JT 2015–2030 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą,

— atsižvelgdamas į 2023 m. JT nelaimių rizikos mažinimo biuro (UNDRR) 2015–2030 m. Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programos įgyvendinimo laikotarpio vidurio peržiūros ataskaitą,

— atsižvelgdamas į 2023 m. UNDRR visuotinio vertinimo ataskaitą dėl nelaimių rizikos mažinimo,

([9]) OL C 132, 2023 4 14, p. 106.
([10]) OL C 506, 2021 12 15, p. 38.
([11]) OL C 385, 2021 9 22, p. 10.
([12]) OL C 125, 2023 4 5, p. 135.
([13]) OL C 132, 2023 4 14, p. 54.
([14]) OL C 465, 2021 11 17, p. 11.

— atsižvelgdamas į 2023 m. gruodžio 20 d. Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) pranešimą dėl klimato kaitos ir sveikatos,

— atsižvelgdamas į savo 2023 m. birželio 15 d. rezoliuciją dėl ES pasaulinės klimato krizės aukų dienos ([15]),

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio 7 d. Jungtinio tyrimų centro ataskaitą dėl klimato kaitos poveikio su gynyba susijusiai ypatingos svarbos energetikos infrastruktūrai,

— atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 21 d. Tarybos patvirtintą ES saugumo ir gynybos strateginį kelrodį,

— atsižvelgdamas į 2020 m. lapkričio mėn. Europos išorės veiksmų tarnybos (EIVT) kovos su klimato kaita ir gynybos veiksmų gaires,

— atsižvelgdamas į savo 2022 m. birželio 7 d. rezoliuciją dėl EIVT kovos su klimato kaita ir gynybos veiksmų gairių ([16]),

— atsižvelgdamas į per 2022 m. kovo 25 d. JT moterų padėties komisijos 66-ąją sesiją priimtas išvadas „Lyčių lygybės užtikrinimas ir visų moterų ir mergaičių įgalėjimas atsižvelgiant į klimato kaitą, ekologinės ir nelaimių rizikos mažinimo politiką ir programas“,

— atsižvelgdamas į 2022 m. liepos 26 d. specialiojo pranešėjo pranešimą dėl žmogaus teisių skatinimo ir apsaugos klimato kaitos aplinkybėmis,

— atsižvelgdamas į 2019 m. liepos 12 d. Jungtinių Tautų žmogaus teisių tarybos rezoliuciją Nr. 41/21 dėl žmogaus teisių ir klimato kaitos,

— atsižvelgdamas į 1989 m. JT vaiko teisių konvenciją ir 2023 m. rugpjūčio 22 d. JT vaiko teisių komiteto bendrąją pastabą Nr. 26 dėl vaikų teisių ir aplinkos, ypatingą dėmesį skiriant klimato kaitai,

— atsižvelgdamas į 2021 m. ES vaiko teisių strategiją,

— atsižvelgdamas į 2017 m. lapkričio 1 d. JT specialiojo pranešėjo čiabuvių teisių klausimais pranešimą dėl klimato kaitos ir klimato kaitos finansavimo poveikio čiabuvių teisėms ir Stokholmo +50 čiabuvių tautų deklaraciją,

— atsižvelgdamas į 2024 m. sausio 29 d. UNFCCC antrąją ataskaitą dėl besivystančių valstybių, susitarimo šalių, poreikių, susijusių su Konvencijos ir Paryžiaus susitarimo įgyvendinimu, nustatymu,

— atsižvelgdamas į 2023 m. birželio mėn. aukščiausiojo lygio susitikimo dėl naujo pasaulinio finansavimo pakto rezultatus,

— atsižvelgdamas į G20 skolų traktavimo bendrą sistemą, kuri apima ne tik skolos tvarkymo sustabdymo iniciatyvą,

— atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų specialiąsias ataskaitas 2023 m. vasario 15 d. Nr. 04/2023 „Pasaulinis kovos su klimato kaita aljansas plius – Laimėjimams pritrūko užmojo“ ir į 2023 m. birželio 26 d. Nr. 18/2023 „ES klimato srities ir energetikos tikslai – 2020 m. tikslai pasiekti, tačiau esama mažai požymių, kad pakaks veiksmų, skirtų 2030 m. tikslams pasiekti“,

— atsižvelgdamas į 2023 m. spalio 17 d. Tarybos išvadas dėl pasirengimo 2023 m. lapkričio 30 d. – gruodžio 12 d. Dubajuje vyksiančiai 28-ajai UNFCCC šalių konferencijai (COP28),

— atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 14 d. Tarybos išvadas dėl pasirengimo 2024 m. lapkričio 11–22 d. Baku vyksiančiai 29-ajai UNFCCC šalių konferencijai (COP29),

— atsižvelgdamas į 2024 m. spalio 8 d. Tarybos išvadas dėl kovos su klimato kaita finansavimo rengiantis 2024 m. lapkričio 11–22 d. vyksiančiai JT klimato kaitos konferencijai (COP29),

— atsižvelgdamas į Komisijai ir Tarybai pateiktus klausimus dėl 2024 m. JT klimato kaitos konferencijos, kuri vyks Baku (Azerbaidžanas) (COP29) (O-0010/2024 – B10-0104/2024 ir O-0009/2024 – B10-0105/2024),

— atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 142 straipsnio 5 dalį ir 136 straipsnio 2 dalį,

— atsižvelgdamas į Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto pasiūlymą dėl rezoliucijos,

([15]) OL C, C/2024/488, 2024 1 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/488/oj.
([16]) OL C 493, 2022 12 27, p. 19.

A. kadangi Europos Parlamentas paskelbė kritinę klimato ir aplinkos padėtį ir įsipareigojo skubiai kovoti su šia grėsme ir ją suvaldyti;

B. kadangi Paryžiaus susitarimas įsigaliojo 2016 m. lapkričio 4 d.; kadangi iki šiol prie susitarimo prisijungė 193 šalys ir ES ir jos sudaro 98 proc. viso pasaulio išmetamųjų teršalų kiekio;

C. kadangi, remiantis UNEP 2023 m. ataskaita dėl atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje, visiškai įgyvendinus besąlygiškus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, nustatytus pagal Paryžiaus susitarimą ir skirtus 2030 m., pasaulis galėtų pasiekti, kad temperatūros padidėjimas šį šimtmetį neviršytų 2,9 °C; kadangi visapusiškai įgyvendinus sąlyginius nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus temperatūros kilimas būtų sumažintas iki 2,5 °C;

D. kadangi 2023 m. UNFCCC apibendrinamojoje ataskaitoje dėl nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų teigiama, kad prognozuojama, jog bendras pasaulinis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekis 2030 m. bus 2 proc. mažesnis už 2019 m. lygį; kadangi 2023 m. per COP28 atliktame pirmajame bendros pažangos įvertinime pabrėžiama, kad, norint gerokai sumažinti klimato kaitos keliamą riziką ir poveikį, būtina apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C; kadangi nerimą keliančiu greičiu prarandama galimybė pasiekti, kad pasaulinis atšilimas neviršytų 1,5 °C; kadangi tebedidėja ir išmetamųjų teršalų kiekis, ir atotrūkis išmetamųjų teršalų srityje; kadangi IPCC daro išvadą, kad pagal scenarijus, kuriais siekiama apriboti atšilimą iki 1,5 °C, ne vėliau kaip 2030 m. išmetamas ŠESD kiekis turi būti 43 proc. mažesnis už 2019 m. lygį;

E. kadangi viršytos šešios iš devynių planetos išgalių, kaip išanalizavo Stokholmo atsparumo centras;

F. kadangi Komisijos komunikate COM(2024)0063 nustatytas 2040 m. klimato tikslas; kadangi išrinktoji Pirmininkė Ursula von der Leyen įsipareigojo naujosios Komisijos politinėse gairėse pasiūlyti 2040 m. klimato tikslą;

G. kadangi 2023 m. spalio 16 d. ES ir jos valstybės narės pateikė atnaujintus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, kuriais įsipareigojo iki 2030 m. sumažinti grynąjį išmetamą ŠESD kiekį bent 55 proc., palyginti su 1990 m., taip išlikdamos vienos iš pasaulinių lyderių klimato politikos veiksmų srityje;

H. kadangi Jungtinėse Amerikos Valstijose išmetama 24,1 proc. viso pasaulyje išmetamo CO_2 kiekio, 27 ES valstybėse narėse išmetama 16,7 proc., Kinijoje – 14,7 proc., Rusijoje – 6,7 proc. ir Jungtinėje Karalystėje – 4,5 proc.;

I. kadangi norint pasiekti pasaulinius klimato kaitos tikslus reikia bendrų visų šalių pastangų; kadangi ES išmetamųjų teršalų kiekis sudaro apie 9 proc. viso pasaulyje išmetamųjų teršalų kiekio, o ES sudaro 6,1 proc. viso pasaulio gyventojų ([17]) ([18]) ([19]); kadangi sumažinti vien tik ES priklausomybės nuo iškastinio kuro nepakaks;

J. kadangi iš Bendrijos ŠESD duomenų, pateikiamų pasaulinių atmosferos tyrimų išmetamųjų teršalų duomenų bazėje (EDGAR), matyti, kad, palyginti su 2022 m., 2023 m. didžiausių naujai susiformavusių rinkos ekonomikos šalių, kaip antai Kinijos, Indijos ir Brazilijos, išmetamas ŠESD kiekis padidėjo, o visuose ES 27 sektoriuose – sumažėjo;

K. kadangi 2023 m. COP28 užbaigus pirmąjį bendros pažangos įvertinimą paaiškėjo, kad reikia skubiai reaguoti į tarpusavyje susijusias pasaulines klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo krizes atsižvelgiant į platesnį darnaus vystymosi tikslų įgyvendinimo kontekstą, ir pabrėžta, kad gamtos ir ekosistemų apsauga, išsaugojimas, atkūrimas ir tvarus naudojimas yra itin svarbūs siekiant tvarių klimato politikos veiksmų;

L. kadangi vanduo yra pagrindinis žmogaus gyvybės, ekonominės veiklos, įskaitant žemės ūkį, ir ekosistemų išteklius; kadangi su vandeniu susijusios problemos, įskaitant vandens taršą ir vandens trūkumą, didėja; kadangi vanduo yra pirminė priemonė, kuria klimato kaita daro poveikį visuomenei ir ekosistemoms, ir atvirkščiai, įskaitant sausras, potvynius, vandens trūkumą ir kintančius kritulių modelius, kurie stiprėja ir dažnėja; kadangi dėl to didėja klimato kaitos poveikis ir keliama rizika biologinei įvairovei, ekosistemų atsparumui, žemės ūkiui, aprūpinimui maistu ir energetiniam saugumui, taip pat pagrindiniams žmonių poreikiams, ir kyla grėsmė sunkiai iškovotiems vystymosi laimėjimas ir žaliajai pertvarkai, taip pat žmogaus teisėms ir taikai; kadangi 1,42 mlrd. žmonių gyvena vietovėse, kuriose pažeidžiamumas dėl vandens yra labai arba itin didelis; kadangi klimato kaitai atsparus vandens ir sanitarijos paslaugų valdymas yra esminė klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos dalis; kadangi daugialypės vandens teikiamos ekosisteminės paslaugos turėtų būti užtikrinamos, *inter alia*, planuojant ir valdant vandens išteklius ir investuojant į su vandeniu susijusias inovacijas, įskaitant energijos ir vandens vartojimo efektyvumą, pakartotinį naudojimą ir gėlo vandens ekosistemų atkūrimą bei apsaugą; kadangi vandentvarka yra glaudžiai susijusi su kitomis politikos sritimis, todėl reikia užtikrinti politikos nuoseklumą ir imtis veiksmų visų upių baseinų atžvilgiu, taikant gamtos procesais pagrįstus sprendimus;

([17]) 2024 m. spalio 31 d. Komisijos komunikatas „2024 m. ES pažangos klimato politikos veiksmų srityje ataskaita“ (COM(2024)0498).

([18]) JT aplinkos programa, 2024 m. ataskaita dėl atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje.

([19]) Europos Komisijos Jungtinis tyrimų centras, Pasaulinių atmosferos tyrimų išmetamų teršalų duomenų bazė (EDGAR), Visų pasaulio šalių išmetamas ŠESD kiekis – 2024 m.

M. kadangi dirvožemis yra didžiausias sausumos anglies kaupiklis ir geros būklės dirvožemio užtikrinimas didina atsparumą ir mažina pažeidžiamumą dėl klimato kaitos;

N. kadangi miškai atlieka esminį vaidmenį prisitaikant prie klimato kaitos ir ją švelninant; kadangi pagrindiniai klimato kaitos švelninimo veiksmai yra sustabdyti miškų naikinimą, stiprinti miškų apsaugą, gerinti miško įveisimą ir atkūrimą bei atsakingą medžiagų naudojimą;

O. kadangi karščio poveikis miestuose, kuriuose gyvena daugiau kaip pusė pasaulio gyventojų, dėl šilumos salos miestuose efekto gali būti dar didesnis; kadangi dėl karščio bangų smarkiai didėja energijos vartojimas, mažėja darbo našumas ir kyla pavojus sveikatai, todėl daugėja mirčių nuo karščio bangų; kadangi gamtiniai sprendimai, žaliosios infrastruktūros įtraukimas ir natūralaus šešėlio sukūrimas padeda mažinti temperatūrą miestuose;

P. kadangi IPCC 6-ojoje vertinimo ataskaitoje ir Europos mokslo patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais mokslinėje rekomendacijoje dėl ES masto 2040 m. klimato tikslo ir 2030–2050 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų biudžeto nustatymo aiškiai nurodyta, kad norint pasiekti klimato srities tikslus pagal Paryžiaus susitarimą ir pasiekti nulinį grynąjį išmetamą ŠESD kiekį, visų pirma reikia iš esmės, greitai ir tvariai sumažinti išmetamą CO_2, metano ir kitų ŠESD kiekį, taip pat dideliu mastu absorbuoti anglies dioksidą sausumoje ir technologiniu būdu;

Q. kadangi tik 14 šalių yra patvirtinusios iškastinio kuro neplatinimo sutartį, iš kurių nė viena nėra ES valstybė narė;

R. kadangi, remiantis TEA ataskaita „Patrigubinti atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumus. Šalių užmojų stebėjimas“, įsipareigojimai iki 2030 m. diegti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, kurie yra įtraukti į nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, leistų pasiekti tik 12 proc. tikslą patrigubinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus;

S. kadangi vandenynai yra didžiausi planetos anglies dioksido absorbentai ir sugeria perteklinę šilumą ir energiją, susidarančią dėl didėjančio šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio; kadangi vandenynai atlieka unikalų ir gyvybiškai svarbų klimato reguliatoriaus vaidmenį, bet jūrų biologinei įvairovei kyla didelis pavojus; kadangi dėl jūrų ekosistemų, pvz., koralų rifų, mangrovių ir jūržolių sąžalynų, degradacijos silpnėja vandenynų gebėjimas kaupti anglies dioksidą ir prisitaikyti prie klimato kaitos, o tai didina klimato kaitos poveikį;

T. kadangi dėl metano pasaulio temperatūra pakilo apie 30 proc. po pramonės revoliucijos; kadangi greitas ir tvarus išmetamo metano kiekio mažinimas yra labai svarbus siekiant artimiausiu metu apriboti visuotinį atšilimą;

U. kadangi TEA apskaičiavo, jog norint, kad atšilimas neviršytų 1,5 °C, metano, išmetamo gaminant iškastinį kurą, kiekį iki 2030 m. reikėtų sumažinti 75 proc., ir atkreipė dėmesį į tai, kad iki šiol šalių ir įmonių prisiimti įsipareigojimai padėtų sumažinti išmetamų teršalų kiekį tik 50 proc. ir kad dauguma įsipareigojimų dar nepagrįsti įgyvendinimo planais;

V. kadangi EBPO septintajame pažangos siekiant UNFCCC kovos su klimato kaita finansavimo tikslo vertinime nustatyta, kad 2022 m. išsivysčiusios šalys besivystančioms šalims iš viso skyrė 115,9 mlrd. JAV dolerių kovai su klimato kaita finansuoti, t. y. gerokai mažiau, nei iš tikrųjų reikia;

W. kadangi pirmojoje UNFCCC ataskaitoje dėl besivystančių šalių, kurios yra Konvencijos šalys, poreikių nustatymo nurodoma, kad besivystančių šalių pateiktos nacionalinės ataskaitos rodo, jog jų poreikių, susijusių su Bendrosios klimato kaitos konvencijos ir Paryžiaus susitarimo įgyvendinimu, patenkinimo išlaidos iki 2030 m. iš viso sudarys 5,8–5,9 trln. JAV dolerių;

X. kadangi UNEP 2023 m. prisitaikymo prie klimato kaitos atotrūkio ataskaitoje pabrėžiama, kad dabartinis prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimo trūkumas vertinamas 194–366 mlrd. JAV dolerių per metus, ir šis trūkumas stiprėjant klimato kaitos poveikiui toliau didės;

Y. kadangi dabartinį 100 mlrd. USD per metus iki 2025 m. kovos su klimato kaita finansavimo tikslą finansuoja šalys, kurios 1992 m. pasirašant UNFCCC buvo priskirtos pramonės šalims; mano, kad toks šalių klasifikavimas nebeatitinka atitinkamų šalių finansinių galimybių ir bendro istorinio išmetamo teršalų kiekio, kuris nuo to laiko labai pasikeitė;

Z. kadangi pagal Paryžiaus susitarimo 2 straipsnį tai, kad pasauliniai finansiniai srautai atitiktų grynojo neutralaus poveikio klimatui ir klimato kaitos poveikiui atsparios ekonomikos scenarijų, yra esminis žaliosios pertvarkos tikslas;

AA. kadangi pirmojoje ES klimato rizikos vertinimo ataskaitoje (EUCRA) nustatyta, kad tam tikra su klimatu susijusi rizika Europoje jau dabar yra kritinio lygio, o didelė dalis kitos rizikos per šį šimtmetį gali pasiekti kritinį ar net katastrofišką lygį ir padaryti žalos ekonomikos ir įmonių konkurencingumui, geopolitiniam kraštovaizdžiui, darbo jėgai ir socialinei sanglaudai; kadangi EUCRA ataskaitoje rekomenduojama dabartinę ir būsimą su klimatu susijusią riziką įtraukti beveik į visas politikos sritis ir imtis veiksmų tiek ES, tiek nacionaliniu lygmeniu;

AB. kadangi Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais pabrėžia, kad reikia skubiai ir visiškai panaikinti žalingas subsidijas iškastiniam kurui visoje ES; kadangi 8-ojoje AVP reikalaujama nustatyti laipsniško subsidijų iškastiniam kurui panaikinimo terminą, atitinkantį siekį apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C; kadangi Europos aplinkos agentūros 2023 m. 8-osios AVP stebėsenos ataskaitoje dėl pažangos pabrėžiama, kad dauguma valstybių narių neturi konkrečių planų, kaip ir iki kada jos ketina laipsniškai atsisakyti subsidijų iškastiniam kurui; kadangi šių subsidijų panaikinimas yra labai svarbus siekiant paspartinti perėjimą prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos, užtikrinti teisingą išteklių paskirstymą ir pasiekti ES klimato tikslus pagal Paryžiaus susitarimą;

AC. kadangi moksliškai įrodyta, jog sveikatos, aplinkos ir klimato krizės yra tarpusavyje susijusios; kadangi pažeidžiamiausioms gyventojų grupėms klimato kaita daro neproporcingai didelį poveikį ir kelia didesnį maisto ir vandens stygiaus, grėsmės sveikatai, priverstinio gyventojų perkėlimo ir pragyvenimo šaltinių praradimo pavojų;

AD. kadangi Rusijos vykdomas agresijos karas prieš Ukrainą ne tik šiurkščiai pažeidžia tarptautinę teisę ir dėl jo žūsta daugybė žmonių ir nukenčia piliečiai, bet ir vilkina labai reikalingus veiksmus dėl klimato kaitos bei sukelia tiesioginį ir ilgalaikį aplinkos būklės blogėjimą;

AE. kadangi klimato kaita vis dažniau tampa pagrindine migracijos ir priverstinio gyventojų perkėlimo priežastimi, nes milijonai žmonių yra priversti palikti savo namus dėl kylančio jūros lygio, ekstremalių meteorologinių reiškinių, sausrų ir išteklių trūkumo; kadangi iki 2050 m. beveik 216 mln. žmonių Afrikos, Lotynų Amerikos, Azijos ir Ramiojo vandenyno bei Rytų Europos regionuose galėtų tapti vidaus migrantais dėl klimato kaitos ([20]);

Bendros pažangos įvertinimas ir COP29 Baku

1. atkreipia dėmesį į COP28 pirmąjį bendros pažangos įvertinimą, kuriame pripažįstama, kad norint apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C, neviršijant šio skaičiaus arba viršijant nedaug, reikia, kad iki 2025 m. būtų pasiektas didžiausias pasaulyje išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, ir iš esmės, greitai ir tvariai sumažinti pasaulyje išmetamą ŠESD kiekį 43 proc. iki 2030 m. ir 60 proc. iki 2035 m., palyginti su 2019 m. lygiu, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynasis išmetamas ŠESD kiekis;

2. palankiai vertina pagrindinius įsipareigojimus ir veiksmus, apie kuriuos ES paskelbė per COP28, siekdama iš esmės padidinti pasaulinius užmojus klimato kaitos srityje; primygtinai ragina visas Konvencijos šalis imtis tolesnių veiksmų įgyvendinant plataus užmojo nacionaliniu lygmeniu nustatytus veiksmus ir didinant jų mastą; pabrėžia ypatingą visų pagrindinių teršėjų ir G20 šalių atsakomybę imtis iniciatyvos; pabrėžia, kad visos šalys, ypač visos didžiosios ir naujai susiformavusios rinkos ekonomikos šalys, turi dėti bendras pastangas ir imtis tolesnių veiksmų; ragina ES ir panašiai mąstančius partnerius bendradarbiauti su visomis šalimis, kad būtų užtikrintas sėkmingas COP29 rezultatas;

3. pritaria COP28 raginimui UNFCCC šalims prisidėti prie pasaulinių pastangų iki 2030 m. patrigubinti pasaulinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus ir padvigubinti pasaulinį vidutinį metinį energijos vartojimo efektyvumo didinimo tempą; primygtinai ragina visas šalis patvirtinti konkrečius tikslus ir politikos kryptis šiems tikslams pasiekti ir atspindėti juos savo nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose; pabrėžia, jog svarbu, kad ES ir valstybės narės atliktų pagrindinį vaidmenį spartindamos ir didindamos investicijas į atsinaujinančiųjų išteklių energijos infrastruktūrą ir skatindamos energijos kaupimo technologijų inovacijas;

4. pritaria COP28 raginimui šalims paspartinti pastangas laipsniškai mažinti energijos, gaunamos iš anglių netaikant taršos mažinimo priemonių, naudojimą ir teisingai, tvarkingai ir sąžiningai atsisakyti iškastinio kuro energetikos sistemose; siekiant paspartinti veiksmus šiuo kritiniu dešimtmečiu, kad iki 2050 m., remiantis moksliniais duomenimis, būtų pasiektas neutralaus poveikio klimatui tikslas; apgailestauja, kad 2023 m. pasaulyje su energija susijęs išmetamas CO_2 kiekis pasiekė naują rekordinį lygį; ragina į UNFCCC dialogą dėl bendros pažangos įvertinimo įtraukti sesiją, skirtą iššūkiams, su kuriais šalys susiduria siekdamos nutraukti iškastinio kuro plėtrą; pakartoja savo raginimą visoms šalims parengti sutartį dėl iškastinio kuro neplatinimo;

5. pažymi, kad pasaulinė paviršiaus oro temperatūra jau padidėjo beveik 1,3 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir kad 2023 ir 2024 metai ir tų metų vasaros buvo šilčiausi pasaulyje ir Europoje ([21]); pabrėžia, kad rekordinės karščio bangos, sausros ir miškų gaisrai 2023 m. pasauliniu mastu padarė žalos, siekiančios maždaug 0,6 proc. bendrojo vidaus produkto vertės, ir kad 1980–2022 m. laikotarpiu dėl ekstremalių oro sąlygų ir klimato reiškinių Europoje buvo prarasta apie 650 mlrd. EUR; pabrėžia, kad klimato rizika didės, jei bus vėluojama įgyvendinti veiksmingas priemones, skirtas klimato kaitai sušvelninti ir prie jos prisitaikyti, ir dėl to didės nuostoliai ir žala;

([20]) Pasaulio bankas, „Groundswell Part 2: Acting on Internal Climate Migration“, Vašingtonas, 2021 m.
([21]) Europos aplinkos agentūra, „Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe“, 2023 m. spalis.

6. reiškia susirūpinimą dėl UNEP 2023 m. ataskaitos dėl atotrūkio išmetamųjų teršalų srityje išvadų, kad visiškai įgyvendinus dabartinius besąlygiškus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus pasaulis galėtų pasiekti, kad klimatas atšiltų 2,9 °C, o papildomai įgyvendinus ir toliau tęsiant sąlyginius nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus šį šimtmetį visuotinis atšilimas siektų 2,5 °C; atkreipia dėmesį į tai, kad ši trajektorija toli gražu neatitinka 1,5 °C tikslo, dėl kurio visos šalys susitarė per COP28 bendros pažangos įvertinimą, todėl pasaulis pavojingai artėja prie negrįžtamų klimato pokyčių ir kritinių lūžio taškų peržengimo;

7. pažymi, kad šiuo metu šalių nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai bendrai toli gražu neatitinka ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų; ragina visas šalis laikytis COP26 sprendimo dėl bendrų terminų ir 2025 m. pranešti apie 2035 m. nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir iki Paryžiaus susitarime numatyto termino juos pateikti; primena, kad visos šalys turėtų nedelsiant padidinti savo klimato srities tikslų ir susijusios politikos mastą, siekiant greitai ir teisingai pereiti prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos ir toliau dėti pastangas, kad temperatūra nepakiltų daugiau kaip 1,5 °C, laikantis Paryžiaus susitarimo ir pirmojo bendros pažangos įvertinimo išvados; palankiai vertina COP pirmininkaujančių šalių trejeto pradėtą rengti dokumentą „Planas, kaip įgyvendinti 1,5 °C misiją“, kuriuo siekiama paskatinti užmojus nustatant kitus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus; ragina vykdant dialogą dėl bendros pažangos įvertinimo padėti šalims atnaujinti savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, nustatant priemones, metodiką ir konkretiems sektoriams skirtas gaires; pabrėžia, kad svarbu laiku vykdyti išsamų septintąjį vertinimo ciklą, skirtą kitam bendros pažangos įvertinimui;

8. primygtinai ragina visas šalis savo kituose 2035 m. nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose pateikti plataus užmojo, kiekybiškai išreikštus absoliučius (o ne santykinius) išmetamo teršalų kiekio mažinimo tikslus, apimančius visas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, sektorius ir kategorijas ir suderintus su tikslu apriboti visuotinį atšilimą iki 1,5 °C, remiantis naujausiais moksliniais duomenimis ir atsižvelgiant į skirtingas nacionalines aplinkybes; pabrėžia, kad į šiuos persvarstytus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus turėtų būti įtraukti skaidrūs stebėsenos ir atskaitomybės mechanizmai, siekiant užtikrinti, kad būtų veiksmingai stebima pažanga, susijusi su nacionaliniais klimato srities įsipareigojimais ir sektoriniais tikslais; pabrėžia, kad visi klimato srities tikslai turi būti aiškūs ir skaidrūs, ir ragina Komisiją, siekiant 2040 m. tikslo, pasiūlyti atskirus tarpinius tikslus, susijusius su bendro išmetamo teršalų kiekio mažinimu, dėl su žeme susijusios veiklos absorbuotu kiekiu ir technologiniu šalinimu; ragina visas kitas šalis taip pat užtikrinti panašų aiškumą savo nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose;

9. primygtinai ragina visas šalis konstruktyviai dalyvauti COP29, kad būtų pasiektas susitarimas dėl tvirtų ir griežtų 6 straipsnyje numatytų bendradarbiavimo mechanizmų taisyklių, kuriomis būtų prisidedama prie ilgalaikių Paryžiaus susitarimo tikslų, skatinamas privačiojo sektoriaus dalyvavimas ir didinamas finansinių ir nefinansinių išteklių sutelkimas klimato politikos veiksmams, įskaitant savanoriškus anglies dioksido rinkos veiksmus ir su rinka nesusijusius metodus; ragina ES ir valstybes nares derybose griežtai ginti aukšto lygio klimato politikos vientisumą, remiantis geriausiais turimais mokslo duomenimis; pabrėžia, kad bendradarbiavimo mechanizmais turėtų būti nustatyta aukščiausio lygio atskaitomybė, stebėsena bei skaidrumas ir užkertamas dvigubai apskaitai bei spragoms, galinčioms pakenkti klimato srities užmojui, kartu skatinant realų išmetamo teršalų kiekio mažinimą, kurį galima patikrinti, bei remiant perėjimą prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos, ypač besivystančiose šalyse; pabrėžia, kad finansinės ir kitos ne rinka grindžiamos paramos teikimas nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų įgyvendinimui turėtų būti perskirstomojo pobūdžio, ilgalaikis ir nuspėjamas;

10. primygtinai tvirtina, kad 6 straipsnyje nustatytomis taisyklėmis, susijusiomis su anglies dioksido absorbavimu, turi būti užtikrintas aplinkosauginis naudingumas, nustatant griežtus kiekybinio įvertinimo, papildomumo ir bazinių verčių, atsakomybės, pastovumo ir tvarumo, taip pat pagarbos žmogaus teisėms kriterijus ir kad jie turi būti įgyvendinami taikant nepriklausomą sertifikavimą ir tikrinimą, panašų į neseniai priimtą ES sertifikavimo sistemą; pabrėžia, kad pagal ES sistemą turi būti griežtai atskirtas laikinas ir nuolatinis absorbavimas; palankiai vertina susitarimą, kad už išvengtą išmesti teršalų kiekį nebus skiriami kreditai pagal 6 straipsnį, ir primygtinai reikalauja, kad šios taisyklės būtų griežtai laikomasi;

Tarptautinis kovos su klimato kaita finansavimas ir tvarus finansavimas

11. pripažįsta, kad ES, jos valstybės narės ir EIB kartu skiria didžiausią viešąjį finansavimą kovai su klimato kaita, kuris sudaro maždaug trečdalį viso pasaulio viešojo kovos su klimato kaita finansavimo, o Europos kovos su klimato kaita finansavimas iš viešųjų išteklių 2022 m. pasiekė rekordinį 28,5 mlrd. EUR lygį (pusę šios sumos sudaro dotacijos ir pusę – ne dotacijų priemonės, visų pirma paskolos), taip pat papildomai iš viso sutelkta 11,9 mlrd. EUR privačiųjų lėšų;

12. pažymi, kad išsivysčiusios šalys 2022 m. besivystančioms šalims skyrė ir sutelkė iš viso 115,9 mlrd. JAV dolerių kovos su klimato kaita finansavimui, kurių 69 proc. buvo suteikta kaip paskolos, o 28proc. – kaip dotacijos, ir pirmą kartą viršijo UNFCCC metinį 100 mlrd. JAV dolerių kovos su klimato kaita finansavimo tikslą ([22]); primygtinai ragina valstybes užtikrinti, kad iki 2025 m. toliau būtų siekiama 100 mlrd. JAV dolerių tikslo; primena COP26 rezultatus, kuriuose išsivysčiusios šalys raginamos iki 2025 m. bent padvigubinti savo bendrai skiriamą prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimą, palyginti su 2019 m. lygiu, kad būtų pasiekta pusiausvyra tarp prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo pagal Paryžiaus susitarimą;

13. ragina visas šalis per COP29 susitarti dėl naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita finansavimo tikslo po 2025 m, kuris turėtų būti grindžiamas visuotinėmis pastangomis ir įvairiais šaltiniais, priemonėmis ir kanalais, įskaitant viešuosius, privačius ir novatoriškus finansavimo šaltinius; ragina visas šalis užtikrinti, kad nauju kolektyviniu kiekybiškai įvertintu kovos su klimato kaita finansavimo tikslu būtų subalansuotai sprendžiami klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie jos, nuostolių ir žalos klausimai, o tai galėtų apimti atskirų tikslų nagrinėjimą;

14. primena, kad daugelio besivystančių šalių nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai priklauso nuo tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo; todėl pabrėžia, kad siekiant Paryžiaus susitarimo tikslo labai svarbu teikti tinkamą kovos su klimato kaita finansavimą; pažymi, kad kovos su klimato kaita finansavimo poreikiai smarkiai didėja, o UNFCCC Finansų nuolatinio komiteto nustatyti su išlaidomis susijusių poreikių įverčiai nuolat gerokai viršija dabartinį 100 mlrd. JAV dolerių tikslą ir iki 2030 m. vidutiniškai sieks daugiau kaip 1 trln. JAV dolerių per metus, įverčiams skiriantis priklausomai nuo poreikių rūšies ir besivystančių šalių pogrupio; todėl pabrėžia, kad naujas kolektyvinis kiekybiškai įvertintas kovos su klimato kaita finansavimo tikslas turėtų aiškiai atspindėti padidėjusį kovos su klimato kaita finansavimo poreikį visame pasaulyje, visų pirma mažų besivystančių salų valstybių ir mažiausiai išsivysčiusių šalių atveju, turėtų būti nustatomas remiantis moksliniais duomenimis, turėtų būti naujas ir papildyti oficialią paramą vystymuisi;

15. mano, kad atsakomybė už naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita finansavimo tikslo įgyvendinimą po 2025 m. turėtų apimti platesnę prisidedančiųjų bazę, atspindinčią besikeičiančius šalių finansinius pajėgumus ir ankstesnius išmetamųjų teršalų kiekius; primygtinai tvirtina, kad prie naujojo tikslo turėtų prisidėti naujai susiformavusios rinkos ekonomikos šalys, išmetančios didelį išmetamųjų teršalų kiekį ir turinčios didelį BVP;

16. pabrėžia, kad svarbu, jog naujų kolektyvinių kiekybiškai įvertintų kovos su klimato kaita finansavimo tikslų finansavimo lygiai būtų diferencijuojami taip, kad jie geriau atspindėtų labiausiai visuotinio atšilimo pažeidžiamų ir ribotų galimybių šalių, visų pirma mažiausiai išsivysčiusių šalių ir mažų besivystančių salų valstybių, poreikius ir prioritetus;

17. pakartoja savo raginimą sukurti nuspėjamą ES finansavimo mechanizmą, kuriuo būtų numatyta papildoma ir pakankama parama ir užtikrinama, kad ES sąžininga dalimi prisidėtų siekiant tarptautinio kovos su klimato kaita finansavimo tikslo; ragina ES valstybių narių derybininkus, atsakingus už kovos su klimato kaita finansavimą, gauti aiškius atitinkamų finansų ministerijų įgaliojimus, kad būtų galima reikšmingai finansiškai prisidėti siekiant naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita finansavimo tikslo;

18. mano, kad pagrindinis naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita finansavimo tikslo siekis turėtų aiškiai teikti pirmenybę dotacijomis grindžiamam finansavimui; pabrėžia, kad reikia nustatyti naujus ir novatoriškus finansavimo šaltinius; pabrėžia, kad tokie šaltiniai turėtų būti socialiniu požiūriu teisingi ir suderinti su principu „teršėjas moka“, užtikrinant, kad klimato kaitos išlaidas padengtų tie, kurie yra labiausiai pajėgūs mokėti ir yra labiausiai atsakingi už klimato kaitą; atkreipia dėmesį į galimus finansinius įnašus iš iškastinio kuro tiekimo grandinės; ragina, kad naujas kolektyvinis kiekybiškai įvertintas kovos su klimato kaita finansavimo tikslas turėtų struktūrą, kuria būtų atsižvelgiama į patirtį, įgytą siekiant metinio 100 mlrd. JAV dolerių tikslo, ir turėtų patikimus skaidrumo ir atskaitomybės mechanizmus, kad būtų galima stebėti, ar iki sutartų terminų pasiekiamas sutartas kiekis, ir išvengti dvigubos apskaitos ir ekomanipuliavimo;

19. susirūpinęs pažymi, kad daugelis dėl klimato kaitos pažeidžiamų šalių yra įsiskolinusios arba tai joms gresia ir jos susiduria su dvejopa krize – didėjančia skolos našta ir augančiu klimato kaitos poveikiu; taip pat susirūpinęs pažymi, kad didėja klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos išlaidos ir poreikiai, todėl didėja finansavimo deficitas, o besivystančios šalys susiduria su ypatingais fiskaliniais apribojimais; todėl pabrėžia, kad klimato ir skolų krizes reikia spręsti bendrai; ragina teikiant tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą pirmenybę teikti dotacijomis grindžiamoms ir skolų nesukeliančioms priemonėms ir įrankiams, siekiant užtikrinti, kad šios šalys galėtų įgyvendinti būtinas klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos priemones nedidindamos savo skolų naštos, ir tai daryti, be kita ko, rengiant naują kolektyvinį kiekybiškai įvertintą kovos su klimato kaita finansavimo tikslą; be to, ragina sukurti veiksmingą skolos pertvarkymo mechanizmą, įskaitant panašaus požiūrio į kreditorius principą, taip pat į būsimas daugiašalių plėtros bankų paskolas įtraukti skolos išlygas dėl atsparumo klimato kaitai;

([22]) EBPO, *Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013-2022* (liet. 2013–2022 m. besivystančių šalių teiktas ir telktas kovos su klimato kaita finansavimas), 2024 m. gegužės 29 d.

20. primena COP27 išvadas, kuriose teigiama, kad norint užtikrinti su klimato kaita susijusiai pertvarkai būtiną finansavimą reikės pertvarkyti finansų sistemą, jos struktūras ir procesus, įtraukiant vyriausybes, centrinius bankus, komercinius bankus, institucinius investuotojus ir kitus finansų pareigūnus; mano, kad siekiant palengvinti su klimato kaita susijusios pertvarkos pastangas reikės įtraukti vidaus ir tarptautines finansų sistemas šalinant kliūtis, trukdančias gauti finansavimą švarioms technologijoms, ir nukreipiant viešuosius ir privačiuosius finansų srautus nuo veiklos, kurią vykdant išmetamas didelis teršalų kiekis;

21. mano, kad būtina nedelsiant daryti pažangą įgyvendinant Bridžtauno iniciatyvą; mano, kad naujas kolektyvinis kiekybiškai įvertintas kovos su klimato kaita finansavimo tikslas yra labai svarbi galimybė siekiant paspartinti tarptautinės finansų architektūros reformas įtraukiant Bridžtauno iniciatyvos principus; ragina visas pagrindines tarptautines finansų įstaigas ir daugiašalius plėtros bankus suderinti savo portfelius ir skolinimo politiką su Paryžiaus susitarimu;

22. primena Europos investicijų banko (EIB), kaip ES klimato banko, vaidmenį ir jo Klimato banko veiksmų gaires bei atnaujintą skolinimo energetikos sektoriui politiką, taip pat papildomas Europos investicijų fondo pastangas inicijuoti klimato srities investicijas; palankiai vertina tai, kad Europos Centrinis Bankas įsipareigojo integruoti klimato kaitos aspektus į savo pinigų politikos sistemą;

23. pažymi, kad dėl didelės rizikos daugeliui šalių sunku pritraukti ir sutelkti privačiąsias investicijas į klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos; ragina tarptautines finansų institucijas, daugiašalius plėtros bankus ir vyriausybes koordinuoti ir siūlyti tinkamus finansinės rizikos mažinimo planus klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos projektams COP29 kontekste; ragina šalis ir daugiašalius plėtros bankus, įskaitant EIB, ateityje teikiant paskolas taikyti skolos išlygas dėl atsparumo klimato kaitai;

24. primena, kad iškastinis kuras labiausiai prisideda prie klimato kaitos, nes dėl jo išmetama daugiau kaip 75 proc. visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, o dėl jo išmetamų teršalų kiekis vis dar didėja; pažymi, kad iškastinis kuras vis dar naudojamas daugiau kaip 80 proc. pasaulio energijos poreikių patenkinti; pabrėžia, kad laipsniškai atsisakyti iškastinio kuro yra būtina ir technologiniu požiūriu įmanoma; pažymi, kad pagal TEA veiksmų gaires dėl neutralaus poveikio klimatui iki 2050 m. tam, kad pasaulio temperatūra nepakiltų daugiau kaip 1,5 °C, nereikia plėtoti naftos, dujų ar anglių gavybos;

25. pabrėžia, kad vienas iš COP29 tikslų turėtų būti koordinuoti nedviprasmišką signalą, kuriuo būtų atsižvelgta į COP28 pirmojo bendros pažangos įvertinimo rezultatas, siekiant teisingai, tvarkingai ir sąžiningai pereiti nuo iškastinio kuro prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir efektyvaus energijos vartojimo; pabrėžia, kad svarbu nustatyti aiškesnius kiekybinius rodiklius ir terminus siekiant paspartinti veiksmus šiame dešimtmetyje; ragina visas šalis, įskaitant ES, priimti planus, kaip palaipsniui atsisakyti iškastinio kuro, laikantis Paryžiaus susitarime nustatyto temperatūros tikslo; ragina visas šalis išnagrinėti galimybes padidinti iškastinio kuro įmonių indėlį siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų;

26. atkreipia dėmesį į tai, kad svarbu kuo greičiau palaipsniui atsisakyti iškastinio kuro; pažymi, kad siekdama šio tikslo ES turėtų siekti kuo labiau padidinti savo energetinį saugumą, pramonės konkurencingumą ir piliečių gerovę mažindama sąskaitas už energiją ir sukurti efektyviai energiją vartojančią ir atsinaujinančiaisiais energijos ištekliais grindžiamą ekonomiką; visų pirma atkreipia dėmesį į tai, kad reikia skubiai nutraukti Rusijos iškastinio kuro, įskaitant gamtines dujas, importą į ES, kuriuo subsidijuojamas Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą; ragina G7 šalis rodyti energetikos pertvarkos pavyzdį, o visas šalis – mažinti savo energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro ir sustabdyti visas naujas investicijas į iškastinio kuro gavybą; palankiai vertina visas iniciatyvas, kuriomis siekiama sumažinti ES priklausomybę nuo iškastinio kuro ir padidinti jos energijos tiekėjų įvairovę; atkreipia dėmesį į ES vykdomą darbą su tarptautiniais partneriais siekiant įvairinti energijos tiekimą;

27. susirūpinęs pažymi, kad 2010–2020 m. iškastinio kuro subsidijos ES išliko stabilios ir siekė apie 50 mlrd. EUR per metus, o 2022 m. netgi padidėjo iki 123 mlrd. EUR; pabrėžia, kad Komisija ir valstybės narės turi įgyvendinti 8-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje numatytą reikalavimą nustatyti „galutinį laipsniško subsidijų iškastiniam kurui panaikinimo terminą, kuris atitiktų siekį apriboti visuotinį atšilimą, kad temperatūros kilimas neviršytų 1,5 °C“; ragina Komisiją ir visas valstybes nares pagerinti nacionalines ataskaitas apie visas tiesiogines ir netiesiogines subsidijas iškastiniam kurui ir planuoti laipsnišką jų atsisakymą nedelsiant, nustatant konkrečias politikos kryptis, terminus ir priemones, kad būtų remiamas Sąjungos energetinis ir apsirūpinimo maistu saugumas, pramonės konkurencingumas ir piliečių gerovė bei mažinamos sąskaitos už energiją; ragina Komisiją šiuo atžvilgiu parengti sistemą, atitinkančią šį 8-osios aplinkosaugos veiksmų programos reikalavimą;

28. yra susirūpinęs dėl to, kad 2023 m. viso pasaulio vyriausybės iškastinio kuro subsidijoms išleido daugiau kaip 620 mlrd. JAV dolerių, t. y. gerokai daugiau nei 70 mlrd. JAV dolerių, kurie buvo išleisti švariai energijai remti; ragina visas šalis kuo greičiau laipsniškai nutraukti visas tiesiogines ir netiesiogines subsidijas iškastiniam kurui ir perskirstyti šias žalingas subsidijas klimato srities veiksmams, įskaitant tarptautinį kovos su klimato kaita finansavimą pažeidžiamiausioms besivystančioms šalims; ragina visas šalis užtikrinti skaidrų ataskaitų apie subsidijų iškastiniam kurui teikimą ir kuo greičiau patvirtinti konkrečius jų laipsniško nutraukimo planus;

29. pakartoja, kad remia Finansų ministrų koalicijos dėl klimato politikos veiksmų darbą ir ragina visas vyriausybes patvirtinti koalicijos įsipareigojimus suderinti visų sričių politiką ir praktiką, susijusią su finansų ministerijų kompetencija, su Paryžiaus susitarimo tikslais ir nustatyti veiksmingą anglies dioksido apmokestinimą;

Prisitaikymas prie klimato kaitos

30. pabrėžia, kad, siekiant kuo labiau sumažinti neigiamą klimato kaitos ir biologinės įvairovės nykimo poveikį, reikia sustiprinti prisitaikymo prie klimato kaitos veiksmus ES ir visame pasaulyje; nurodo, kad nors klimato kaitos švelninimo finansavimas ir įgyvendinimas pasistūmėjo į priekį, prisitaikymo prie klimato kaitos pastangos ir toliau atsilieka, o finansavimo ir konkrečių veiksmų atotrūkis vis didėja; pabrėžia, kad prisitaikymo prie klimato kaitos finansavimo srautai nuo 2020 m. sumažėjo, o atotrūkis didėja; pripažįsta, kad jei nebus imtasi skubių veiksmų, prisitaikymo prie klimato kaitos sąnaudos ir toliau didės dėl atšiaurių orų ir su klimatu susijusių ekstremalių reiškinių;

31. palankiai vertina pirmąją EUCRA ataskaitą ([23]) ir 2024 m. kovo 12 d. Komisijos komunikatą dėl su klimatu susijusios rizikos valdymo, kuriame pabrėžiama, kad didėjant su klimato kaita susijusiai rizikai reikia didinti atsparumą; todėl ragina Komisiją pateikti Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planą, įskaitant konkrečius pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir veiksmus, visų pirma susijusius su infrastruktūros atsparumu, vandentvarka ir gamtos procesais pagrįstais sprendimais, kartu teikiant pirmenybę pažeidžiamų bendruomenių apsaugai, kad ES taptų atsparesnė ir rodytų pavyzdį; pabrėžia nacionalinių prisitaikymo planų rengimo, įgyvendinimo ir reguliaraus atnaujinimo svarbą, be kita ko, daugiausia dėmesio skiriant finansinei ir techninei pagalbai; ragina šalis, kurios dar neparengė savo nacionalinių prisitaikymo planų, iki 2025 m. tai padaryti, o iki 2030 m. padaryti pažangą juos įgyvendinant;

32. ragina integruoti gamtos procesais pagrįstus sprendimus miestų teritorijose, kad būtų pagerinta oro kokybė, siekiant stabdyti kylančią temperatūrą, spręsti šilumos salos miestuose efekto problemą ir gerinti oro kokybę, siekiant apsaugoti visuomenę ir sumažinti energijos sąnaudas;

33. palankiai vertina COP28 pasiektą susitarimą dėl pasaulinio prisitaikymo prie klimato kaitos tikslo sistemos, t. y. JAE pasaulinio atsparumo klimato kaitai programos; pabrėžia, kad programą reikia paversti išmatuojamais rezultatais ir įdiegti patikimas stebėjimo sistemas, kad būtų galima stebėti pažangą siekiant šių tikslų; ragina visas šalis skubiai susitarti dėl rodiklių, pagal kuriuos būtų vertinama pažanga siekiant tikslų, įgyvendinant dvejų metų JAE-Beleno darbo programą, nustatytą per COP28; pabrėžia įtraukių rodiklių svarbą siekiant užtikrinti, kad prisitaikymas prie klimato kaitos vyktų socialiai teisingu būdu;

34. pabrėžia, kad ankstyvojo perspėjimo sistemos yra labai svarbios siekiant veiksmingai prisitaikyti prie klimato kaitos, ir ragina skubiai įgyvendinti su klimatu susijusios rizikos ir ankstyvojo perspėjimo sistemų (CREWS) iniciatyvą, skirtą pažeidžiamoms šalims, pavyzdžiui, mažiausiai išsivysčiusioms šalims ir mažoms besivystančioms salų valstybėms, ir iniciatyvą „Ankstyvasis perspėjimas visiems“, kuria siekiama iki 2027 m. užtikrinti visuotinę prieigą prie ankstyvojo perspėjimo sistemų;

35. reiškia didelį susirūpinimą dėl didėjančio ekstremalių meteorologinių reiškinių, įskaitant gamtos gaisrus, sausras, karščio bangas ir potvynius, intensyvumo ir dažnumo ES ir visame pasaulyje, taip pat dėl jų poveikio žmonių sveikatai ir didėjančio dėl jų prarastų gyvybių skaičiaus, kaip nurodyta pirmojo EUCRA išvadose; pabrėžia, kad šiame kritiniame dešimtmetyje būtina skubiai stiprinti bendrą pasaulinį atsaką į klimato kaitą, visoms šalims imantis plataus užmojo klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos veiksmų, siekiant apsaugoti žmones, jų pragyvenimo šaltinius, ekonomiką ir mūsų ekosistemas; primena, kad investuojant į infrastruktūrą ir turtą reikia atsižvelgti į būsimas klimato sąlygas;

([23]) Europos aplinkos agentūros ataskaita Nr. 1/2024, *European Climate Risk Assessment* (liet. „Europos klimato rizikos vertinimas“), 2024 m. kovo 11 d.

Nuostoliai ir žala

36. palankiai vertina COP28 priimtą sprendimą įsteigti Nuostolių ir žalos fondą siekiant spręsti ekonominio ir neekonominio klimato kaitos poveikio itin pažeidžiamoms besivystančioms šalims problemą ir į jį reaguoti; palankiai vertina pažangą, padarytą po COP28 vykdant Fondo veiklą, be kita ko, priimant Filipinų Vyriausybės pasiūlymą būti priimančiąja Fondo šalimi; pabrėžia, kad Fondui reikia koordinuotai gauti suderintą finansavimą iš įvairių šaltinių, įskaitant naujus ir novatoriškus šaltinius; yra tvirtai įsitikinęs, kad skiriant nuostolių ir žalos finansavimą pirmenybė turėtų būti teikiama dotacijoms, taip pat juo turėtų būti papildyta oficiali parama vystymuisi ir jis turėtų būti nuo jos atskirtas;

37. ragina Nuostolių ir žalos fondo valdybą susitarti dėl visų būtinų priemonių, kad fondas nukentėjusioms bendruomenėms galėtų skirti lėšų jei ne 2024 m., tai bent 2025 m. pradžioje; ragina iki COP29 parengti pradines kapitalizavimo priemones, taip pat ilgalaikę lėšų rinkimo ir papildymo strategiją; ragina užtikrinti, kad paveiktų vietos bendruomenių atstovai galėtų prisidėti prie Fondo formavimo, ir ragina Fondą teikti paramą vietos bendruomenėms greitai ir tikslingai;

38. primygtinai ragina visus pagrindinius teršėjus įnešti teisingą indėlį į Fondą, kad būtų užtikrintas pasaulinis klimato teisingumas; palankiai vertina ES ir jos valstybių narių įsipareigojimus dėl pradinio fondo kapitalizavimo daugiau kaip 400 mln. EUR, t. y. daugiau kaip puse visų pradinių finansavimo įsipareigojimų;

39. pakartoja savo raginimą į COP darbotvarkę nuolat įtraukti nuostolių ir žalos atlyginimo klausimą, kad būtų galima stebėti ir daryti pažangą šiuo klausimu, ir visapusiškai naudotis Santjago tinklu siekiant veiksmingai skatinti techninę pagalbą, kad būtų tinkamai sprendžiami nuostolių ir žalos atlyginimo klausimai;

40. ragina visas šalis įvertinti ir kiekybiškai įvertinti su nuostoliais ir žala susijusį pažeidžiamumą ir poreikius, kad nustatant kitus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus būtų galima reaguoti į stipriausią klimato kaitos poveikį; ragina visas šalis nustatyti ir įgyvendinti taisykles dėl išlaidų pagal nuostolių ir žalos sistemą skaidrumo, kad būtų užtikrintas finansinės paramos poveikis ir veiksmingumas;

Suinteresuotųjų subjektų dalyvavimas COP29

41. primena, kad į UNFCCC sprendimų priėmimo procesus svarbu visapusiškai įtraukti visas šalis; ragina COP29 pirmininkaujančią valstybę ir pirmininkausiančias valstybes sudaryti geresnes sąlygas besivystančių šalių ir mažiausiai išsivysčiusių šalių delegatams dalyvauti ir tam skirti papildomų išteklių; ragina šalis į savo delegacijas įtraukti jaunimą, siekiant užtikrinti, kad ateities kartos aktyviai dalyvautų priimant su jų ateitimi susijusius sprendimus; ragina šalių konferencijose dažniau naudoti virtualias platformas, kad būtų didinamas pasaulinis delegatų ir pilietinės visuomenės atstovų įtraukumas ir dalyvavimas;

42. pabrėžia, kad klimato srities tikslų neįmanoma pasiekti be visuomenės paramos ir dalyvavimo; ragina visas šalis didinti informuotumą ir visuomenės supratimą apie klimato kaitą ir su ja susijusius klausimus, kovoti tiek su klaidinga informacija, tiek su dezinformacija ir bendradarbiauti su visuomenės atstovais, kad visuomenė pritartų klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos priemonėms;

43. primena savo 2024 m. balandžio 25 d. rezoliuciją dėl Azerbaidžano; pabrėžia savo didelį susirūpinimą dėl žmogaus teisių padėties Azerbaidžane; ragina Azerbaidžaną gerbti visų politinių kalinių, žmogaus teisių gynėjų ir žurnalistų teises ir nedelsiant besąlygiškai juos paleisti, taip pat primygtinai ragina nustatyti, kad tai ir bendros žmogaus teisių padėties šalyje gerinimas būtų būtinos sąlygos partnerystės susitarimų sudarymui; mano, kad Azerbaidžane vykdomi žmogaus teisių pažeidimai yra nesuderinami su šalies kaip COP29 priimančiosios šalies vaidmeniu; ragina ES pasinaudoti COP29 kaip proga tarptautinei bendruomenei priminti Azerbaidžanui apie jo tarptautinius įsipareigojimus ir pasmerkti Azerbaidžano žmogaus teisių pažeidimus bei prasmingai spręsti su jais susijusius klausimus bendraujant su Azerbaidžano valdžios institucijomis Baku per COP29;

44. reikalauja, kad organizatoriai užtikrintų, jog priimančiosios šalies susitarime būtų visapusiškai įtvirtintos ir užtikrintos žmogaus teisės, pagrindinės laisvės, visapusiškas ir nevaržomas piliečių ir pilietinės visuomenės organizacijų dalyvavimas ir vienodos galimybės dalyvauti šioje ir būsimose šalių konferencijose, o šis susitarimas turėtų būti paskelbtas kuo greičiau po pasirašymo; ragina UNFCCC sekretoriatą stebėti, kaip laikomasi šių žmogaus teisių kriterijų, ir imtis veiksmų, jeigu jie pažeidžiami;

Interesų konfliktas, skaidrumas ir sąžiningumas

45. palankiai vertina tai, kad parengtos pirmosios pagal Paryžiaus susitarimą kas dvejus metus rengiamos skaidrumo ataskaitos; pabrėžia, kad siekiant įvertinti pažangą, padarytą įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, svarbu, kad būtų teikiamos išsamios ir skaidrios ataskaitos; atkreipia dėmesį į tai, kad pradėta įgyvendinti Baku visuotinė skaidrumo klimato kaitos srityje programa;

46. reiškia susirūpinimą dėl to, kad COP28 akredituotais dalyviais buvo daugiau kaip 2 400 iškastinio kuro lobistų; ragina UNFCCC ir jos šalis užtikrinti, kad sprendimų priėmimo procesas būtų apsaugotas nuo interesų, prieštaraujančių Paryžiaus susitarimo tikslams; ragina UNFCCC imtis iniciatyvos ir pasiūlyti plataus užmojo atskaitomybės sistemą, kuri apsaugotų UNFCCC darbą nuo nederamo subjektų, turinčių įrodytų asmeninių interesų, poveikio, remiantis tuo pavyzdžiu, kuris PSO Tabako kontrolės pagrindų konvencijoje priimtas tabako pramonės atžvilgiu;

47. reiškia didelį susirūpinimą dėl to, kad Azerbaidžano ekologijos ir gamtos išteklių ministras Mukhtar Babayev, kuris, prieš tapdamas ministru, 26 metus dirbo Azerbaidžano Respublikos valstybinėje naftos bendrovėje (SOCAR), buvo paskirtas COP29 pirmininku; yra labai susirūpinęs dėl Azerbaidžano prezidento Ilhamo Aliyevo paskelbto pareiškimo, kad jis gins daug iškastinio kuro turinčių šalių interesus tęsti savo investicijas ir gavybą; mano, kad tai kelia rimtą interesų konflikto pavojų; primygtinai ragina Komisiją ir valstybes nares imtis visų būtinų priemonių, kad COP pirmininkausiančios šalys neturėtų interesų konfliktų;

ES klimato politika, suderinta su Paryžiaus susitarimu

48. atkreipia dėmesį į atnaujintą ES nacionaliniu lygmeniu nustatytą įpareigojantį veiksmą, kuris yra Sąjungos atsakas į Glazgo klimato pakte išreikštą prašymą persvarstyti ir sustiprinti šalių 2030 m. nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus; pabrėžia, kad tikimasi, jog visiškai įgyvendinus dabartinius ES klimato teisės aktus ES grynasis išmetamas ŠESD kiekis iki 2030 m. sumažės maždaug 57 proc., palyginti su 1990 m.; todėl pabrėžia, kad ateinančiais metais reikia paprastai, sąžiningai ir ekonomiškai efektyviai įgyvendinti esamą teisinę sistemą iki 2030 m., kartu toliau remiant piliečius ir ekonomikos sektorius šios pertvarkos metu; pabrėžia stabilios ir nuspėjamos politikos sistemos svarbą siekiant suteikti aiškumo investuotojams, įmonėms ir piliečiams; pažymi, kad bet kokios papildomos pastangos, viršijant 55 proc., gerokai sumažintų bendrą Sąjungos išmetamųjų teršalų kiekį iki 2050 m.; todėl primygtinai ragina valstybes nares ir privatųjį sektorių imtis visų būtinų veiksmų, kad šis tikslas būtų pasiektas; šiuo atžvilgiu reiškia susirūpinimą dėl to, kad dabartiniai valstybių narių pateikti nacionaliniai energetikos ir klimato srities veiksmų planai pasižymi užmojo atotrūkiu, ir ragina visas valstybes nares sustiprinti savo klimato politikos veiksmus; šiuo atžvilgiu ragina valstybes nares ir Komisiją užtikrinti, kad į valstybių narių nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus ir ilgalaikes strategijas būtų įtraukta pakankamai veiksmų ir finansinių priemonių ES 2030 m. ir ilgalaikiams tikslams pasiekti;

49. pabrėžia, jog svarbu, kad 2035 m. nacionaliniu lygmeniu nustatyti įpareigojantys veiksmai būtų pasiūlyti parengiamuoju COP30 etapu, laikantis UNFCCC penkerių metų bendrų terminų ir Paryžiaus susitarime nustatyto pateikimo termino; ragina Komisiją laiku pasiūlyti 2035 m. nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, tvirtai išlaikant ES judėjimą 2040 m. tikslų ir nulinio ŠESD balanso iki 2050 m. tikslo įgyvendinimo kryptimi ir remiantis tinkamu vertinimu;

50. pabrėžia, kad reikia patvirtinti moksliškai pagrįstą 2040 m. ES klimato tikslą, laikantis Europos klimato teisės akto ir pirmojo bendros pažangos įvertinimo išvadų, ir primena Europos mokslo patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais rekomendacijas; palankiai vertina Komisijos įsipareigojimą pasiūlyti 2040 m. klimato tikslą kartu su galimybių teikiančiomis politikos priemonėmis;

51. mano, jog svarbu, kad ES ir toliau pirmautų tarptautinėse derybose dėl klimato, ir ragina ES sustiprinti savo žaliąją diplomatiją, kad paskatintų kitas šalis imtis aktyvesnių veiksmų klimato kaitos srityje siekiant Paryžiaus susitarimo tikslų, nes tai taip pat padės sudaryti vienodas sąlygas tarptautiniu mastu, išvengti anglies dioksido nutekėjimo ir padidinti visuomenės paramą klimato politikos veiksmams;

52. pakartoja, kad klimato srities užmojus būtina įtraukti į visų sričių ES politiką ir priemones, kuriomis ji įgyvendinama, ir pažymi, kad Europos klimato teisės akto 6 straipsnio 4 dalyje Komisija įpareigojama įvertinti bet kurio priemonės projekto ar pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, įskaitant biudžeto pasiūlymus, suderinamumą su ES klimato politikos tikslais; primygtinai ragina Komisiją visapusiškai įgyvendinti šią nuostatą taip, kaip atliekamas poveikio vertinimas visose ES politikos srityse;

53. primena politikos suderinamumo vystymosi labui principą, kurio laikytis įsipareigojo ES ir jos valstybės narės ir kuriuo siekiama kuo labiau sumažinti prieštaravimus ir kurti įvairių ES politikos sričių sinergiją; pabrėžia, kad reikia taikyti nuoseklų požiūrį į Paryžiaus susitarimo ir Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimą vykdant tiek vidaus, tiek išorės politiką;

54. pabrėžia, kad dabartinė geopolitinė padėtis dar labiau išryškina būtinybę skubiai panaikinti ES priklausomybę nuo iškastinio kuro, pereiti nuo iškastiniu kuru grindžiamos ekonomikos ir skatinti atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako energijos šaltinių plėtrą; pabrėžia, kad ES turi vengti energetinės priklausomybės nuo ES nepriklausančių šalių; palankiai vertina pažangą, padarytą nuo plano „REPowerEU“ pradžios abiem šiais aspektais; ragina ES ir jos valstybes nares paspartinti šį perėjimą; pabrėžia, kad tam reikės padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo tikslus pagal po 2030 m. galiosiančią programą; ragina Komisiją atsižvelgti į ES mokslo patariamosios tarybos klimato kaitos klausimais rekomendaciją, kad būtų užtikrintas ES politikos suderinamumas su poreikiu atsisakyti iškastiniu kuru grindžiamos ekonomikos, vengiant susaistymo su iškastiniu kuru ir neišnaudojamo turto;

55. primena, kad 2024 m. balandžio 24 d. pritarė Tarybos sprendimui dėl Europos atominės energijos bendrijos pasitraukimo iš Energetikos chartijos sutarties patvirtinimo ([24]);

Trejopa planetos krizė: klimato kaita, tarša ir biologinės įvairovės nykimas

56. pabrėžia, kad klimato kaitos, taršos ir biologinės įvairovės nykimo krizės yra tarpusavyje susijusios ir reikia suderinti reagavimo į šias krizes priemones; atkreipia dėmesį į rimtas jų pasekmes, pvz., dykumėjimą, vandens trūkumą, vandenynų būklės blogėjimą ir sausras; pabrėžia, kad siekiant sustiprinti gamtos procesais pagrįstą klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, išvengti ekstremalių meteorologinių reiškinių ir didinti atsparumą, svarbu apsaugoti, išsaugoti ir atkurti biologinę įvairovę ir ekosistemas ir tvariai valdyti gamtos išteklius;

57. pabrėžia, kad reikia didinti investicijas ir veiksmingiau investuoti į novatoriškus, gamtos procesais pagrįstus sprendimus, pvz., miško įveisimą, miško atkūrimą ir natūraliai absorbuojančius kraštovaizdžius, šlapynių atkūrimą ir regeneracinę žemės ūkio praktiką, kad būtų stiprinamas prisitaikymas prie klimato kaitos, visų pirma siekiant apriboti potvynius ir sausras; pabrėžia, kad tokie metodai, kai įmanoma, turėtų daryti teigiamą poveikį biologinei įvairovei ir mažinti dirvožemio išmetamą anglies dioksido kiekį bei poveikį vandens telkiniams už objekto vietos ribų, mažinti dirvožemio susmegimą ir palengvinti miškų prisitaikymą prie klimato kaitos; atkreipia dėmesį į Komisijos pasiūlymų dėl miškų valdymo ir miškų stebėsenos vaidmenį šioje srityje; reiškia susirūpinimą dėl didelio atotrūkio tarp 2030 m. anglies dioksido absorbentų didinimo tikslo, nustatyto Žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės reglamente ([25]), taip pat nacionaliniuose energetikos ir klimato srities veiksmų planuose numatytų priemonių šiam tikslui pasiekti; primygtinai ragina valstybes nares padidinti savo užmojus;

58. pripažįsta, kad sveikos ekosistemos ir turtinga biologinė įvairovė teikia gyvybiškai svarbias paslaugas, ir pabrėžia, kad klimato kaita yra vienas iš tiesioginių biologinės įvairovės nykimo veiksnių; atkreipia dėmesį į tai, kaip klimato kaita jau pakeitė sausumų, gėlo vandens ir jūrų ekosistemas visame pasaulyje ir kad dėl to nyksta rūšys ir mažėja svarbiausių ekosisteminių paslaugų;

59. pabrėžia, kad didelio anglies dioksido kiekio ekosistemų, pvz., durpynų, šlapynių, miškų (įskaitant neliestus miškus), tradicinių agrarinės miškininkystės sistemų, ganyklų ir mėlynosios anglies ekosistemų, pvz., druskingų žemapelkių, jūržolių ir mangrovių, taip pat rūšių, kurios sudaro sąlygas šioms ekosistemoms veikti, išsaugojimas ir atkūrimas teikia įvairią su klimato kaitos švelninimu ir prisitaikymu prie jos susijusią naudą; ragina Komisiją parengti šių ekosistemų žemėlapį ir parengti metodus, pagal kuriuos būtų tiksliai, patikimai ir skaidriai apskaitomas tų ekosistemų absorbuojamas ir išmetamas anglies dioksido kiekis tokiu būdu, kad nebūtų pakenkta biologinės įvairovės tikslams, ir pabrėžia, kad reikia užtikrinti saugomų teritorijų kokybę; įspėja, kad prieštaringos investicijos ir paskatos, pvz., kai finansuojamas šlapynių sausinimas, o vėliau ir tų pačių plotų atkūrimas, mažina ES finansinių išteklių veiksmingumą ir kelia netikrumą ūkininkams bei žemės ūkio sektoriui;

([24]) 2024 m. gegužės 30 d. Tarybos sprendimas (ES) 2024/1677 dėl Europos atominės energijos bendrijos pasitraukimo iš Energetikos chartijos sutarties patvirtinimo (OL L, 2024/1677, 2024 6 13, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/1677/oj).

([25]) 2018 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/841 dėl šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų ir absorbuojamų dėl žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės, kiekio įtraukimo į 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategiją, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 525/2013 ir Sprendimas Nr. 529/2013/ES (OL L 156, 2018 6 19, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj).

60. primygtinai ragina visas šalis, imantis veiksmų klimato kaitos problemai spręsti, įsipareigoti saugoti, gerbti bei skatinti žmogaus teises, įskaitant teisę į švarią, sveiką ir tvarią aplinką, taip pat čiabuvių tautų teises, kaip nustatyta JT deklaracijoje dėl čiabuvių tautų teisių, ir vietos bendruomenių teises, ir vykdyti savo įsipareigojimus žmogaus teisių srityje; pabrėžia, kad reikia remti ir ginti aplinkos gynėjus ir patraukti atsakomybėn tuos, kurie jiems grasina; pabrėžia, kad sprendžiant klimato krizės problemą svarbi lyčių lygybė ir kartų tarpusavio teisingumas; ragina visas šalis laikytis šių vertybių ir užtikrinti prasmingą visuomenės dalyvavimą, galimybę gauti informaciją ir laisvą, išankstinį ir informacija grindžiamą sutikimą;

61. ragina visas šalis per COP29 padaryti pažangą priimant sprendimus, kuriais būtų užtikrinta socialinių, aplinkos ir ekonominių ramsčių pusiausvyra;

62. pabrėžia, kad svarbu įgyvendinti Biologinės įvairovės konvenciją papildančią Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, taip pat reikia kuo labiau padidinti gamtos gebėjimą padėti sušvelninti klimato kaitą ir prie jos prisitaikyti bei kuo labiau sumažinti neigiamą klimato politikos veiksmų poveikį biologinei įvairovei; primena, kad didelės biologinės įvairovės, nepažeistų sausumos ir vandenynų ekosistemų išsaugojimas yra ekonomiškai efektyviausias gamtos procesais pagrįstas veiksmas kovojant su klimato kaita; ragina visas šalis dėti daugiau pastangų, kad būtų įvykdyti tarptautiniai įsipareigojimai biologinės įvairovės srityje, ir primena, kad nepavyko pasiekti Aičio tikslų; palankiai vertina tai, kad pagal šią strategiją pateikti ES tikslai;

63. pabrėžia, kad dirvožemis yra didžiausias sausumos absorbentas, atliekantis nepakeičiamą vaidmenį pasauliniame klimato cikle; pabrėžia tarpvalstybinį dirvožemio degradacijos poveikį; palankiai vertina visas vyriausybių ir nevalstybinių subjektų pastangas kuo labiau išnaudoti dirvožemio potencialą klimato kaitai švelninti ir vandens prieinamumui gerinti; atkreipia dėmesį į ES pasiūlymo dėl Dirvožemio stebėsenos ir atsparumo direktyvos vaidmenį;

64. atkreipia dėmesį į pragaištingą dykumėjimo, vandens taršos, sausrų, potvynių ir miškų gaisrų, kuriuos suintensyvino klimato kaita, poveikį aplinkai, visuomenei, ekonomikai ir žemės ūkiui; pabrėžia, kad svarbu apsaugoti, išsaugoti ir atkurti vandens ir su vandeniu susijusias ekosistemas kaip esmines atsparumo klimato kaitai ir biologinės įvairovės išsaugojimo sudedamąsias dalis; patvirtina, kad reikia vandentvarkos, kuria būtų išvengta vandens trūkumo ir taršos, o vandens ir išteklių ciklai būtų iš esmės uždaryti, siekiant skatinti žiedinę ekonomiką, optimalų ir efektyvų išteklių naudojimą ir atkūrimą;

65. palankiai vertina tai, kad COP29 pirmininkaujančioji šalis atkreipė dėmesį į su vandeniu susijusius iššūkius ir taip suteikė pasaulinę platformą COP29 metu šalims bendradarbiauti ir priimti su vandeniu susijusius sprendimus; palankiai vertina tai, kad pradėta įgyvendinti pirmoji JT visos sistemos masto strategija dėl vandens ir sanitarijos, nes tai yra pagrindinė priemonė siekiant skatinti bendruomenių atsparumą klimato kaitai;

66. ragina stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą, be kita ko, upių baseinų lygmeniu, siekiant spręsti augančią vandens krizę, užtikrinti švarų ir aukštos kokybės vandenį, skatinti tvarią vandentvarką ir įgyvendinti gamtos procesais pagrįstus sprendimus; ragina visas šalis priimti savo klimato politiką atitinkančias vandens strategijas, kad būtų užtikrintas apsirūpinimo vandeniu saugumas, vandens tvarumas ir hidrologinis atsparumas, kartu užtikrinant visuotinę prieigą prie vandens ir sanitarijos paslaugų, taip pat užtikrinant, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje, ir pirmenybę teikiant pažeidžiamų bendruomenių apsaugai;

67. palankiai vertina tai, kad paskelbta Europos hidrologinio atsparumo strategija, ir ragina Komisiją skubiai įgyvendinti šią strategiją siekiant užtikrinti, kad šaltiniai būtų tinkamai valdomi ir būtų sprendžiama jų trūkumo problema, taip pat užtikrinti, kad būtų didinamas mūsų vandens pramonės ir technologijų konkurencinis inovacinis pranašumas; ragina ES vadovauti pastangoms apsaugoti ir atkurti vandens ekosistemas pagal Vandens pagrindų direktyvą, ES biologinės įvairovės strategiją ir Europos žaliąjį kursą;

68. pripažįsta, kad vanduo yra universalus išteklius visiems sektoriams, įskaitant tuos, kurie atsakingi už energetiką, apsirūpinimo maistu saugumą ir ypatingos svarbos skaitmenines paslaugas; pripažįsta skaitmeninių priemonių, kaip hidrologiškai atsparios visuomenės dalies, vaidmenį visoje klimato kaitos švelninimo veikloje;

69. ragina valstybes nares ir Komisiją užtikrinti veiksmingą vandens infrastruktūrą kaip kovos su klimato kaita ir atsparumo didinimo priemonę;

70. palankiai vertina tai, kad priimta JT Atvirosios jūros sutartis (Susitarimas dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūrų biologinės įvairovės); ragina šalis tęsti darbą, susijusį su JT dialogu vandenynų ir klimato kaitos klausimais; pabrėžia, kad klimato mechanizmai priklauso nuo vandenynų ir jūrų ekosistemų gyvybingumo, kurį šiuo metu veikia visuotinis atšilimas, tarša, jūrų biologinės įvairovės išteklių pereikvojimas, rūgštėjimas, deguonies kiekio mažėjimas ir pakrančių erozija; ragina visas šalis didinti vandenynų absorbentų atsparumą ir apsaugą, įskaitant jūrų ekosistemų, pvz., mangrovių, jūržolių sąžalynų ir koralų rifų, apsaugą; palankiai vertina Europos Komisijos pirmininkės U. von der Leyen įsipareigojimą paskelbti Europos vandenynų paktą;

71. pabrėžia, kad visi sektoriai turi prisidėti prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo;

72. pabrėžia, kad reikia skubiai kovoti su tarša plastiku pasauliniu mastu, nes ji kelia didelę grėsmę jūrų ekosistemoms, biologinei įvairovei ir žmonių sveikatai, o į vandenyną kasmet patenka apie 8 mln. tonų plastiko; pabrėžia, kad svarbu spręsti mikroplastiko problemą, visų pirma vandenynų ir gėlo vandens ekosistemose; palankiai vertina darbą, vykdomą rengiant Pasaulinę sutartį dėl plastiko; primygtinai ragina ES imtis vadovaujamo vaidmens propaguojant sutartį, kuria būtų pasiektas tvarus plastiko gamybos lygis, laipsniškai atsisakyta žalingų vienkartinių plastikinių gaminių, skatinamos inovacijos tvarių alternatyvų srityje ir žiedinės ekonomikos principai, taip pat skatinama didesnė gamintojo atsakomybė, siekiant užtikrinti, kad būtų atsižvelgiama į visą plastikų gyvavimo ciklą, ir teikiama pirmenybė bendruomenėms, kurias labiausiai paveikė tarša plastiku; ragina nustatyti pasaulinį tikslą iki 2040 m. panaikinti aplinkos taršą plastiku;

73. pabrėžia, kad reikia kovoti su chemine tarša; ragina imtis spartesnių veiksmų, kad būtų įgyvendintas išsamus planas, nustatytas Pasaulinėje cheminių medžiagų strategijoje, kuria siekiama cheminių medžiagų ir atliekų nežalojamos planetos;

74. pabrėžia, kad reikia saugoti neigiamo klimato kaitos poveikio veikiamų žmonių ir bendruomenių sveikatą ir gerovę; pabrėžia, kad ateities kartoms reikia užtikrinti vienodas galimybes naudotis tvaria, atsparia ir sveika aplinka;

75. mano, kad aplinkos politika turėtų būti rengiama visapusiškai atsižvelgiant į koncepciją „Viena sveikata“; primena, kad per COP29 svarbu surengti Sveikatos dieną, kad būtų ieškoma bendrų sveikatos problemų sprendimų;

76. Pabrėžia glaudų oro taršos ir klimato kaitos ryšį; palankiai vertina tarptautines pastangas spręsti tiek klimato kaitos, tiek oro kokybės problemas, pasitelkiant tokias iniciatyvas kaip JTEEK Tolimų tarpvalstybinių oro teršalų pernašų konvencija ir Klimato ir švaraus oro koalicija; ragina visas šalis stiprinti bendradarbiavimą šiuo klausimu ir oro kokybės politiką derinti su klimato politikos veiksmais, kad būtų apsaugota visuomenės sveikata ir aplinka visame pasaulyje;

77. pabrėžia, kad klimato kaita prisidės prie didesnio atsparumo antibiotikams; šiuo atžvilgiu pabrėžia, kad būtina imtis skubių veiksmų dėl atsparumo antimikrobinėms medžiagoms, ir ragina šalis pasiekti visuotinį susitarimą sumažinti antimikrobinių medžiagų naudojimą ir kovoti su atsparumo rizika;

78. primena, kad visame pasaulyje miestuose išmetama 70 proc. šiltnamio efektą sukeliančių dujų ([26]); pabrėžia, kad vietos ir regionų valdžios institucijos yra pagrindiniai klimato politikos veikėjai; todėl pabrėžia, kad reikia sudaryti palankesnes sąlygas jiems naudotis finansiniais mechanizmais, o rengiant, finansuojant ir įgyvendinant nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ruošiantis COP 30, taip pat nacionalinius prisitaikymo planus, nacionalines biologinės įvairovės strategijas ir veiksmų planus ir ilgalaikes strategijas, reikia glaudžiau bendradarbiauti su vietos ir regionų valdžios institucijomis;

Pastangos visuose sektoriuose

79. palankiai vertina tai, kad iki šiol 158 šalys pasirašė Pasaulinį įsipareigojimą dėl metano; ragina Pasaulinį įsipareigojimą dėl metano pasirašiusias šalis paspartinti veiksmus, kuriais siekiama iki 2030 m. sumažinti ir sumažinti išmetamą metano kiekį, ir stiprinti metano valdymą parengiant visa apimančią sistemą, kuria būtų siekiama pažangos vykdant kolektyvinį įsipareigojimą; primygtinai ragina prie įsipareigojimo neprisijungusias didelį metano kiekį išmetančias šalis kuo greičiau tai padaryti; ragina atlikti kiekybinį moksliškai pagrįstą pažangos, padarytos po to, kai COP 26 buvo priimtas Pasaulinis įsipareigojimas dėl metano, vertinimą;

([26]) Shukla, P. R. ir J. Skea (red.), „Klimato kaita 2022 m.: Klimato kaitos švelninimas. III darbo grupės indėlis į Tarpvyriausybinės klimato kaitos komisijos šeštąją vertinimo ataskaitą, Tarpvyriausybinė klimato kaitos komisija, 2022 m.

80. ragina visas šalis į savo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus taip pat įtraukti konkrečius metano kiekio mažinimo tikslus;

81. primena ES reglamentą dėl energetikos sektoriuje ([27])išmetamo metano kiekio mažinimo, kuris nuo 2027 m. sausio 1 d. bus taikomas ir ES žalios naftos, gamtinių dujų ir anglių importuotojams; pabrėžia, kad reikia mažinti išmetamą metano kiekį visuose ES sektoriuose;

82. pabrėžia, kad transporto sektorius yra vienintelis sektorius, kuriame išmetamųjų teršalų kiekis ES lygmeniu nuo 1990 m. padidėjo, o tai nesuderinama su ES klimato tikslais; pabrėžia, kad norint pasiekti ES klimato tikslus reikės labiau ir greičiau sumažinti visų transporto pasektorių, įskaitant aviacijos ir jūrų pasektorius, išmetamą teršalų kiekį; palankiai vertina tai, kad jūrų transporto išmetami teršalai įtraukti į ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą (ES ATLPS); pabrėžia, kad svarbu remti perėjimą prie kitų transporto rūšių ir įvairiarūšį transportą ir didinti netaršaus transporto galimybių patrauklumą geriau internalizuojant išorės veiksnius, kartu užtikrinant tinkamų alternatyvų prieinamumą, imantis paklausos valdymo priemonių ir nustatant veiksmingumo ir žiediškumo reikalavimus;

83. ragina Komisiją užtikrinti transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonių socialinį teisingumą, be kita ko, į ES klimato politiką įtraukiant superjachtų, privačių lėktuvų ir verslo lėktuvų išmetamus teršalus;

84. ragina Tarptautinę jūrų organizaciją priimti priemones, kuriomis būtų mažinamas jūrų transporto išmetamųjų teršalų kiekis, laikantis moksliškai pagrįstų tikslų ir Paryžiaus susitarime nustatytos 1,5 °C ribos; yra susirūpinęs dėl lėtos TJO pažangos sprendžiant tarptautinės laivybos išmetamų teršalų problemą; ragina ES pritarti tam, kad būtų patvirtinti griežtesni pasauliniai tikslai ir terminai; primena, kad, laikydamasi ATLPS direktyvos nuostatų ([28]), ES turėtų peržiūrėti ES ATLPS jūrų teisės aktų taikymo sritį, jei TJO derybomis nepavyksta pasiekti Paryžiaus susitarimą atitinkančių veiksmų; ragina Komisiją ir valstybes nares atnaujinti UNFCCC derybas dėl tarptautinės laivybos išmetamųjų teršalų priskyrimo nacionalinei apskaitai, kad būtų atspindėta ES ATPLS ir iniciatyvos „FuelEU Maritime“ reglmento taikymo sritis ([29]);

85. pabrėžia, kad aviacijos sektorius turi skubiai suderinti savo veiksmus su pasauliniais klimato tikslais, visų pirma Paryžiaus susitarime nustatytu 1,5 °C tikslu; yra susirūpinęs dėl lėtos Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) pažangos sprendžiant tarptautinės aviacijos išmetamų teršalų problemą; ragina ICAO priimti platesnio užmojo priemones pagal Tarptautinės aviacijos išmetamo anglies dioksido kiekio kompensavimo ir mažinimo sistemą, kad būtų sumažintas šis išmetamas teršalų kiekis; primena, kad jei ICAO neužtikrins išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo pagal Paryžiaus susitarimą, Komisija privalo išnagrinėti galimybę išplėsti ES ATLPS taikymo sritį, kad ji apimtų skrydžius į aerodromus, esančius už Europos ekonominės erdvės ribų, laikantis ATLPS direktyvos nuostatų;

86. primena, kad apskaičiuota, jog aviacijos veiklos su CO2 nesusijęs poveikis klimatui yra dvigubai didesnis ([30])nei vien tik CO2 poveikis; pabrėžia, kad svarbu rinkti žinias apie ES vidaus skrydžių ir skrydžių iš ne ES paskirties vietų ir į jas su išmetamu CO2 kiekiu nesusijusį poveikį ir įvertinti, ar reikia imtis priemonių šiam poveikiui sumažinti laikantis ES ATLPS nustatytų taisyklių ir terminų;

87. ragina sparčiau plėtoti ir diegti tvarius degalus aviacijos ir jūrų sektoriuose;

([27]) 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942, (OL L, 2024/1787, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

([28]) 2003 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 96/61/EB (OL L 275, 2003 10 25, p. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/87/oj).

([29]) 2023 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/1805 dėl atsinaujinančiųjų energijos išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako kuro naudojimo jūrų transporto sektoriuje, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2009/16/EB (OL L 234, 2023 9 22, p. 48, http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1805/oj).

([30]) Transport & Environment, Murphy, A. ir Simon, V., „Privat jets: can the super rich supercharge zero-emission aviation?“, Europos transporto ir aplinkos federacija, Briuselis, 2021 m.

88. pakartoja raginimą visoms šalims, įskaitant ES valstybes nares, imtis priemonių, kad privačių lėktuvų naudojimas nebūtų skatinamas; atkreipia dėmesį į neproporcingą privačių lėktuvų poveikį klimatui, nes jie išskiria iki 14 kartų daugiau teršalų vienam keleiviui nei komerciniai skrydžiai; pabrėžia, jog svarbu, rodyti pavyzdį, ir primygtinai ragina visus COP 29 dalyvius, įskaitant dalyvius iš ES institucijų, nenaudoti privačių lėktuvų ir vykstant į konferenciją pasirinkti mažiausiai taršų transporto būdą;

89. pažymi, kad 2020 m. žemės ūkio sektoriui teko 10–12 proc. viso pasaulyje išmetamo antropogeninės kilmės teršalų kiekio ir 11 proc. viso ES išmetamo teršalų kiekio; ([31]) pažymi, kad žemės ūkio sektoriuje išmetamas teršalų kiekis ES lygmeniu nuo 1990 m. ([32]) sumažėjo 25 proc., tačiau per pastaruosius du dešimtmečius išliko palyginti stabilus;

90. vis dėlto pabrėžia, kad ūkininkai ir žemės ūkio sektorius tuo pat metu patiria vis didesnį spaudimą dėl klimato kaitos poveikio, įskaitant didėjančią temperatūrą, sausras, nepastovias liūtis ir potvynius, ir pripažįsta, kad jie yra nepakeičiami partneriai užtikrinant apsirūpinimo maistu saugumą, išlaikant gyvybingas kaimo vietoves ir siekiant poveikio klimatui neutralumo tikslų; atsižvelgdamas į tai pabrėžia, kad reikia toliau dirbti siekiant tvarių ir atsparių maisto sistemų, ir pripažįsta tiek potencialą sumažinti išmetamą ŠESD kiekį žemės ūkio sektoriuje, tiek galimą ūkininkų ir miškininkų indėlį į natūralų anglies dioksido šalinimą ir saugojimą dirvožemyje ir miškuose; pabrėžia, kad svarbu suteikti ūkininkams galimybę aktyviai prisidėti ir dalyvauti rengiant klimato kaitos švelninimo, prisitaikymo prie jos ir ekosistemų išsaugojimo politiką; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina strateginį dialogą dėl ES žemės ūkio ateities ir Komisijos pirmininkės Ursulos von der Leyen įsipareigojimą per pirmąsias 100 naujosios Komisijos kadencijos dienų pateikti žemės ūkio ir maisto viziją, siekiant užtikrinti ilgalaikį ES žemės ūkio sektoriaus konkurencingumą ir tvarumą pagal planetos išgales;

91. pabrėžia, kad perėjimas prie tvaresnės žemės ūkio praktikos ir trumpesnių tiekimo grandinių, taip pat perėjimas prie sveikesnių maisto produktų, mitybos ir gyvenimo būdo bei maisto atliekų mažinimo gerokai sumažins maisto grandinėje išmetamą teršalų kiekį, sustiprins klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą prie jos, sumažins spaudimą biologinei įvairovei ir žemei, sumažins oro ir vandens taršą ir padės atkurti dirvožemio kokybę ir ekosistemas; pakartoja, kad reikia spręsti perteklinio itin perdirbtų produktų vartojimo problemą;

92. pabrėžia, kad reikia politikos sistemų, kuriomis būtų remiami ūkininkai, ypač daug dėmesio skiriant smulkiesiems ūkininkams, jiems pereinant prie tvarios žemės ūkio praktikos, numatant priemones, mechanizmus, metodus, galimybes, mokymus ir finansines paskatas taikyti klimatui pažangią žemės ūkio praktiką, kuria būtų didinamas našumas, kartu prisidedant prie prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo, ir atlyginama ūkininkams ir miškininkams, kurie padeda mažinti ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro ir dirba su gamta, išsaugant biologinę įvairovę ir natūralias ekosistemas; pabrėžia, kad svarbu žemės ūkio sektoriui pateikti išsamią metodiką, pagal kurią būtų sukurta išmetamo ŠESD kiekio apskaitos sistema, kuri apimtų įvairias žemės ūkio rūšis; ragina ES didinti investicijas į ekologiškas technologijas ir inovacijas žemės ūkio sektoriuje, pvz., tikslųjį ūkininkavimą, tvarias drėkinimo sistemas, klimato kaitos požiūriu pažangią žemės ūkio praktiką ir agroekologinę praktiką, kuria sudaromos sąlygos efektyviau naudoti tokius išteklius kaip vanduo ir energija; be to, pabrėžia politikos, kuria sudaromos palankesnės sąlygos naudotis tokiais novatoriškais sprendimais ir skaitmeninėmis priemonėmis, svarbą; pabrėžia, kad svarbu plėtoti tvaresnį žemės ūkį suteikiant ūkininkams alternatyvų, kad būtų sumažintas sintetinių trąšų ir pesticidų naudojimas ir atitinkama gamyba; pažymi, kad tai, kartu su padidėjusia natūralia anglies dioksido sekvestracija dirvožemyje ir dirvožemio organinėmis medžiagomis, gali duoti įvairios naudos didinant dirvožemio derlingumą, atkuriant biologinę įvairovę ir suteikiant didelį klimato kaitos švelninimo potencialą; pabrėžia, kad reikia tikslingiau nukreipti atsparumą remiant užsitęsusių sausrų rizikos valdymą, skatinant pasėlius, kuriems reikia mažiau vandens, ir skatinant tvarią praktiką, kuria didinamas ekosistemų atsparumas;

93. ragina visas kitas šalis toliau siekti įgyvendinti COP 28 JAE deklaraciją dėl tvaraus žemės ūkio, atsparių maisto sistemų ir klimato kaitos veiksmų;

94. pabrėžia, kad svarbu visame pasaulyje užtikrinti vienodas žemės ūkio gamybos sąlygas, grindžiamas aukštais aplinkos apsaugos, gyvūnų gerovės ir atitikties stebėsenos standartais;

([31]) Europos aplinkos agentūra, „Pažanga ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo perspektyvos žemės ūkio sektoriuje ir už jos ribų“, Europos Sąjungos leidinių biuras, Liuksemburgas, 2022 m.

([32]) Europos aplinkos agentūra, „EEA greenhouse gas – data viewer“, 2024 m. rugpjūčio 13 d.

95. pabrėžia, kad gynybos sektorius turi prisidėti prie išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo, kartu išlaikant veiklos veiksmingumą, ir kad turėtų būti paspartintas priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo technologijų ir strategijų kūrimas gynybos sektoriuje; pažymi, kad atskirai karinio sektoriaus išmetamo teršalų kiekio įtraukimas į UNFCCC teikiamus duomenis yra savanoriškas ir šiuo metu neįmanoma nustatyti karinio sektoriaus išmetamo ŠESD kiekio, apie kurį pranešta, nuo pateiktų UNFCCC duomenų; ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąjį įgaliotinį užsienio reikalams ir saugumo politikai, Komisiją ir Tarybą parengti pasiūlymą dėl skaidrios karinių išmetamųjų teršalų apskaitos UNFCCC, kuriame būtų pripažįstama, kad priimtas Saugumo ir gynybos strateginis kelrodis, ir siekiant visapusiškai įgyvendinti klimato kaitos ir gynybos veiksmų gaires;

96. pabrėžia, kad ES pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (PADKM) yra esminė priemonė siekiant veiksmingai nustatyti į ES importuojamų produktų išmetamą teršalų kiekį, sumažinti šių produktų išmetamą teršalų kiekį ir spręsti anglies dioksido nutekėjimo problemą, kartu remiant anglies dioksido apmokestinimo visame pasaulyje priėmimą kartu su papildomomis pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo priemonėmis mažiausiai išsivysčiusiose šalyse; ragina Komisiją stengtis išplėsti PADKM taikymo sritį pagal PADKM reglamento ([33])nuostatas ir kartu bendradarbiauti su ne ES šalimis, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos tinkamai įgyvendinti šį mechanizmą ir paskatinti nustatyti anglies dioksido kainodarą;

97. palankiai vertina tai, kad, Pasaulio banko duomenimis, šiuo metu 24 proc. pasaulyje išmetamo anglies dioksido kiekio yra apmokestinama ([34]); vis dėlto apgailestauja, kad tiek aprėptis, tiek kainų lygis tebėra pernelyg žemi, kad būtų pasiekti Paryžiaus susitarime nustatyti tikslai; teigiamai vertina tai, kad kai kurie ES prekybos partneriai pradėjo taikyti prekybos anglies dioksido taršos leidimais ar kitus anglies dioksido apmokestinimo mechanizmus; ragina Komisiją toliau skatinti ir remti kitas šalis diegiant ar tobulinant panašius anglies dioksido apmokestinimo mechanizmus ir išnagrinėti sąsajas ir kitas bendradarbiavimo su esamais anglies dioksido apmokestinimo mechanizmais už ES ribų formas; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją taikyti apsaugos priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad bet koks ryšys su ES ATLPS ir toliau padėtų užtikrinti papildomą nuolatinį indėlį į klimato kaitos švelninimą ir nedarytų neigiamo poveikio ES vidaus įsipareigojimams, susijusiems su išmetamu šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiu; palankiai vertina tai, kad sukurta Komisijos tarptautinės anglies dioksido kainodaros ir rinkų diplomatijos darbo grupė, ir ragina Komisiją užtikrinti, kad ši darbo grupė laiku pradėtų veikti visu pajėgumu;

98. pažymi, kad Bendrosios pažangos ataskaitoje pabrėžiama perėjimo prie tvaraus gyvenimo būdo ir tvarių vartojimo bei gamybos modelių svarba siekiant kovoti su klimato kaita, be kita ko, taikant žiedinės ekonomikos metodus, ir kad tai pabrėžia, jog reikia toliau plėtoti žiedinę ekonomiką ES, be kita ko, remiant inovacijas ir investicijas į žiedinius sprendimus ir antrinių žaliavų verslo modelius bei rinkas, taip pat pabrėžiama atliekų mažinimo ir didesnio perdirbimo svarba; primena įsipareigojimą, nurodytą 8-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje, siekiant gerokai sumažinti ES žaliavų naudojimo ir vartojimo pėdsakus, kad jie kuo greičiau atitiktų planetos išgales; ragina Komisiją nustatyti priemones, kuriomis būtų paspartintas perėjimas prie žiedinės ekonomikos ir tvaraus išteklių naudojimo, kartu užtikrinant teisingą ir įtraukią pertvarką;

99. pabrėžia, kad reikia spręsti tekstilės sektoriaus, kuriame išmetama apie 8–10 proc. viso pasaulyje išmetamo ŠESD kiekio ir sunaudojama daug išteklių, ypač vandens ir energijos, poveikio klimatui ir aplinkai problemą; ([35]) pripažįsta, kad tekstilės pramonė turi atlikti svarbų vaidmenį pereinant prie žiedinės ekonomikos ir spręsti problemas, susijusias su atliekų prevencija, atliekų tvarkymu, mikroplastiko išmetimu, vandens naudojimu, perprodukcija, bendru gamybos proceso patvarumu ir netoksiškumu bei tekstilės gaminių perdirbamumu, be kita ko, užtikrinant, kad tekstilės gaminiai būtų suprojektuoti taip, kad būtų ilgalaikiai ir tinkami perdirbti; pabrėžia, kad būtina siekti nustatyti pasaulinius standartus, pagal kuriuos prekių ženklai galėtų teikti ekologiškumo teiginius apie produktą;

100. pabrėžia, kad reikia kovoti su ekologiniu manipuliavimu siekiant nustatyti nuoseklius ir skaidrius pasaulinius ekologiškumo teiginių standartus, kurie padėtų vartotojams priimti informacija pagrįstus sprendimus ir užkirsti kelią ekomanipuliavimui, užtikrinant, kad tvarumo teiginiai būtų pagrįsti patikrinamais įrodymais;

101. pabrėžia, kad dėl klimato kaitos, vandens stygiaus ir aplinkos būklės blogėjimo trūksta gamtos išteklių, todėl daugėja konfliktų ir didėja įtampa, taip pat trūksta maisto ir kyla gaivalinės nelaimės, taip pat jie yra pagrindiniai žmonių priverstinės migracijos ir grėsmių didėjimo veiksniai;

([33]) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/956, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (OL L 130, 2023 5 16, p. 52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/956/oj).

([34]) Pasaulio bankas, „2024 m. valstybės ir anglies dioksido kainodaros tendencijos“, Pasaulio bankas, Vašingtonas, 2024 m. gegužės 21 d.

([35]) Tarptautinė finansų korporacija, „Tekstilės pramonės tvarumo stiprinimas“, Tarptautinė finansų korporacija, Vašingtonas, 2023 m.

102. pažymi, kad Vidužemio jūros regionas yra vienas iš labiausiai klimato kaitos paveiktų regionų, kuris atšils 20 proc. greičiau nei vidutiniškai pasaulyje, ir prognozuojama, kad per 20 metų ([36]) 250 mln. žmonių susidurs su vandens trūkumu ir vis dažnesniais miškų gaisrais, o tai turės rimtų pasekmių pakrančių bendruomenių, ekonomikos sektorių ir biologinės įvairovės pragyvenimo šaltiniams; ragina Komisiją ir valstybes nares skubiai imtis veiksmų ir bendradarbiauti su Vidužemio jūros regiono partneriais, kad būtų įgyvendintos plataus užmojo prisitaikymo priemonės ir vadovaujama klimato kaitos švelninimo veiksmams, daugiausia dėmesio skiriant vandentvarkai, ekosistemų atkūrimui ir tvariems ekonominiams pokyčiams;

103. pabrėžia, kad klimato kaita kultūros paveldą veikia neregėtu greičiu ir mastu; pabrėžia, kad reikia dėti daugiau pastangų siekiant apsaugoti ir apsaugoti pasaulio kultūros ir gamtos paveldą, daugiausia dėmesio skiriant pasirengimo valdyti riziką gerinimui ir atsparumo klimato kaitai didinimui;

104. pabrėžia, kad reikia stiprinti ES prisitaikymo prie klimato kaitos, atsparumo ir pasirengimo veiksmus stiprinant ES civilinės saugos mechanizmą, kad būtų sustiprinti ES pajėgumai užkirsti kelią vis dažnesnėms didelio masto ir tarpvalstybinėms gaivalinėms nelaimėms ir jas valdyti;

105. pažymi, kad didėja mokslinis ir politinis susidomėjimas saulės spinduliuotės modifikavimu – siūlomu klimato inžinerijos metodų rinkiniu, pvz., stratosferos aerozolių įpurškimu, siekiant dirbtinai atspindėti saulės šviesą ir vėsinti planetą; pabrėžia, kad bendras pertvarkymo mechanizmas nepadeda šalinti pagrindinės klimato kaitos priežasties, kad nėra mokslinio tikrumo dėl jo poveikio ir kad jis kelia pavojų klimato ir geopolitiniam stabilumui, galbūt katastrofiškai; primena, kad JT rezoliucija dėl pasaulinio valdymo buvo užblokuota; ragina Komisiją imtis veiksmų dėl SRM, pirmiausia parengiant jo nenaudojimo susitarimą, kad jis nebūtų taikymas, kad būtų ribojamas jo tobulinimas ir kad būtų prieštaraujama būsimam SRM institucionalizavimui tarptautinėse institucijose, laikantis atsargumo principo ir nesant jo saugumo įrodymų bei visiško visuotinio sutarimo dėl jo priimtinumo;

Klimato kaita ir lyčių lygybė

106. pabrėžia, koks svarbus įtraukus požiūris UNFCCC procese, įskaitant teisingos pertvarkos darbo programą; ragina visas šalis, įskaitant ES ir jos valstybes nares, dėti daugiau pastangų siekiant integruoti lyčių lygybę į savo persvarstytus nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus ir nacionalinius prisitaikymo planus, taip pat į savo klimato ir aplinkos politiką, visų pirma susijusią su klimato kaitos švelninimu, prisitaikymu prie jos ir nuostoliais bei žala; pabrėžia, kad visos šalys turi imtis konkretesnių veiksmų, kad būtų įvykdyti įsipareigojimai pagal Lyčių lygybės veiksmų planą, dėl kurio susitarta COP 25, ir susitarta dėl naujos Lyčių lygybės darbo programos ir susijusio veiksmų plano laikotarpiui po 2024 m.; ragina valstybes nares ir Komisiją dėti daugiau pastangų, kad būtų pasiekti ES Trečiajame lyčių lygybės veiksmų plane nustatyti tikslai;

107. mano, kad turi būti padidintos ir palengvintos moterų galimybės gauti įtraukų kovos su klimato kaita finansavimą, ir pažymi, kad moterys gauna neproporcingai mažiau finansinių išteklių prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo projektams; primygtinai ragina ES ir valstybes nares informuoti, kaip jų įmokos į kovos su klimato kaita finansavimą atspindi orientaciją į lyčių lygybę, ir užtikrinti didesnį paramos lyčių lygybei ir klimato srities veiksmams suderinamumą naudojant išorės veiksmų priemones ir Europos investicijų banko (EIB) paramą;

108. pabrėžia, kaip didinti moterų dalyvavimą priimant sprendimus klimato diplomatijos srityje, be kita ko, šalių konferencijos delegacijose ir vadovaujant visais kovos su klimato kaita veiksmų lygmenimis; ragina visas šalis siekti lyčių lygybės savo delegacijose ir visais sprendimų dėl klimato kaitos priėmimo ir derybų lygmenimis; primygtinai ragina visas šalis paskirti nacionalinį lyčių aspekto ir klimato kaitos ryšių punktą ir didinti savo susijusius išteklius, mokymus ir paramą, taip pat ir ES;

109. pabrėžia, kad prisitaikymo gebėjimai ir pažeidžiamumas skiriasi priklausomai nuo lyties, amžiaus, gebėjimų, rasės ir profesijos; todėl ragina visas šalis savo nacionaliniuose prisitaikymo planuose, prisitaikymo komunikatuose ir nacionaliniu lygmeniu nustatytuose įpareigojančiuose veiksmuose įvertinti pažeidžiamų gyventojų poreikius, į juos reaguoti ir teikti jiems pirmenybę;

([36]) Vidužemio jūros regiono klimato ir aplinkos kaitos ekspertai (MedECC), „Rizika, susijusi su klimato ir aplinkos pokyčiais Vidužemio jūros regione. Preliminarus MedECC tinklo vertinimas. Mokslo ir politikos sąsaja – 2019 m.“, 2019 m.

110. pabrėžia, kad reikia paspartinti veiksmus, kuriais būtų mažinama nelaimių rizika, atsižvelgiant į lyčių lygybę, taigi ir įgyvendinama Sendajaus programa, atsižvelgiant į lyčių lygybę; ragina toliau dėti pastangas, kad rengiantis nelaimėms pirmenybė būtų teikiama lyčių klausimui ir į jį būtų atsižvelgiama, visų pirma naudojant išskaidytus nelaimių rizikos mažinimo duomenų rinkinius;

Pramonė, mažosios ir vidutinės įmonės bei konkurencingumas

111. Mano, kad COP 29 yra svarbus žingsnis nuo Paryžiaus susitarimo pasirašymo 2015 m.; pabrėžia, kad pastangomis kovoti su klimato kaita turėtų būti siekiama mažinti energijos nepriteklių, didinti ES pramonės ir mažųjų bei vidutinių įmonių (MVĮ) atsparumą ir konkurencingumą ir suteikti galimybių ES pramonei ir MVĮ, kurios gali būti realizuotos, jei teisės aktų leidėjai įsipareigos laiku imtis specialiai pritaikytų, solidarumu grindžiamų ir tinkamų politikos priemonių ir sukurti stabilią ir nuspėjamą pertvarkos sistemą; ragina visas JTBKKK šalis įsipareigoti ir įgyvendinti šią tinkamą politiką ir priemones;

112. pabrėžia, kad tinkamai parengta galimybių suteikimo politika gali užtikrinti, kad klimato politikos veiksmai, inovacijos, priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas, darbo vietų kūrimas ir konkurencingumas būtų neatsiejami; primena, kad investuojant į novatoriškas, tvarias pramonės šakas ir technologijas, atitinkančias švarią ir teisingą pertvarką, mūsų klimatas, ekonomika, kokybiškas užimtumas ir socialinė gerovė klestės;

113. mano, jog itin svarbu, kad ES užtikrintų teisingą, greitą ir sąžiningą pertvarką, kad būtų išlaikyta visuomenės parama klimato politikos veiksmams ir rodytų pavyzdį, taip pat kad būtų užtikrintas pradininko pranašumas, kartu apsaugant vidaus rinką nuo nesąžiningos ES nepriklausančių šalių konkurencijos ir užtikrinant vienodas sąlygas Europos pramonei tarptautiniu lygmeniu, visų pirma sprendžiant didelių energijos kainų, kurios šiuo metu trukdo jų konkurencingumui, klausimą;

114. mano, kad norint vėliausiai iki 2050 m. tapti pirmuoju neutralaus poveikio klimatui žemynu, kartu didinant mūsų konkurencingumą, daugumoje sektorių reikės iš esmės pertvarkyti pramonę ir prisitaikyti prie jos; mano, kad energetikos sistemos pertvarkai remti reikės didelių investicijų, atsižvelgiant į skirtingą valstybių narių pradinę padėtį; ragina ES apsvarstyti galimybę geriau suderinti finansinę programą su Paryžiaus susitarimu;

115. pabrėžia, kad ES turėtų dėti visas pastangas, kad jos pramonės šakos išlaikytų pirmaujančią poziciją ir pasaulinį konkurencingumą pereinant prie nulinio išmetamo ŠESD kiekio ekonomikos; pabrėžia, kad reikia novatoriškos politikos siekiant atgauti, išlaikyti ir išplėsti ES lyderystės sritis;

116. pabrėžia, kad pramonės šakos ir MVĮ iš esmės pereina prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos; pabrėžia, kad reikia suteikti tinkamas priemones ir paramą pereinamajam etapui, kartu skatinant inovacijas ir užtikrinant konkurencingumą; primena, kad šioje pertvarkoje teisės aktų leidėjai turi remti ir skatinti MVĮ, visų pirma užtikrinant galimybes gauti finansavimą tvarioms technologijoms, paslaugoms ir procesams, supaprastinant administracines procedūras ir suteikiant lygias galimybes viešųjų pirkimų srityje;

117. pabrėžia, kad reikia skubiai toliau mažinti Europos pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro, kartu stiprinant jos konkurencingumą, ir išlaikyti ES paramą šioms pastangoms; atsižvelgdamas į tai primena, kad priimtas Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktas, ir atkreipia dėmesį į paskelbtą būsimą Pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo spartinimo aktą ir naują Švarios pramonės kursą, kuriais siekiama nukreipti investicijas į infrastruktūrą ir pramonę, visų pirma energijai imliuose sektoriuose, ir remti pirmaujančias rinkas švarių technologijų kūrimo, gamybos ir sklaidos pramonėje srityje; mano, kad ES inovacijų fondas turėtų toliau remti švarių ir novatoriškų technologijų ir jų tiekimo grandinių plėtrą;

118. pabrėžia, kad anglies dioksido valdymas gali atlikti tam tikrą vaidmenį mažinant pramonės sektoriuose, kuriuose sunku sumažinti išmetamą teršalų kiekį, išmetamą teršalų kiekį ir mažinant neišvengiamą išmetamą teršalų kiekį; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į naujausią pramoninio anglies dioksido valdymo strategiją, kuria siekiama parengti ES veiksmų planą, kuriuo siekiama padidinti pramonės ir energijos gamybos įrenginių išmetamo CO2 surinkimą, saugojimą, transportavimą ir naudojimą ir pašalinti CO2 iš atmosferos;

119. pabrėžia, kad reikia skirti pakankamai finansinių išteklių pertvarkai remti pagal kitą daugiametę finansinę programą, be kita ko, taikant konkrečias finansavimo priemones, kuriomis būtų veiksmingai tenkinami Europos pramonės finansavimo poreikiai;

120. pripažįsta esminį MVĮ, visų pirma labai mažų įmonių ir startuolių, vaidmenį skatinant ir įgyvendinant inovacijas, užimtumą ir ekonomikos augimą, taip pat vadovaujant skaitmeninei ir žaliajai pertvarkai pasitelkiant inovacijas ir pažangiausius technologinius sprendimus; pabrėžia, kad MVĮ reikia aiškių, nuoseklių ir nuspėjamų teisės aktų, kad jos galėtų augti ir kurti darbo vietas; atkreipia dėmesį į konkrečias kliūtis, su kuriomis susiduria tokios įmonės, norėdamos pasinaudoti finansinėmis priemonėmis ir viešuoju bei privačiuoju kapitalu;

121. pabrėžia, kad reikia skatinti konkurencingas prekių ir retųjų metalų rinkas, kurios būtinos žaliajai pertvarkai; pabrėžia, kad nuolatinė priklausomybė nuo kelių tiekėjų daro neigiamą poveikį ES pramonei, ir ragina įvairinti tiekėjus; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina Svarbiausiųjų žaliavų akto priėmimą ir Komisijos ketinimą pasiūlyti naują Žiedinės ekonomikos aktą; pabrėžia didžiulę žiedinės ekonomikos svarbą siekiant kuo didesnio išteklių naudojimo efektyvumo ir nepriklausomumo nuo svarbiausiųjų žaliavų; atkreipia dėmesį į tai, kad reikia gerinti tarptautinį tiekimą, be kita ko, pasitelkiant būsimas švarios prekybos ir investicijų partnerystes, kartu užtikrinant, kad būtų taikomi tie patys socialiniai, aplinkos ir žmogaus teisių standartai kaip ir ES;

122. pabrėžia, kad reikia specialių kvalifikacijos programų, įskaitant perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo programas, kurios yra būtinos siekiant sustiprinti darbo jėgą ir patenkinti didėjančią darbo jėgos paklausą švarių ir novatoriškų technologijų, energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiųjų energijos išteklių, pastatų renovacijos ir energijos kaupimo srityse; atsižvelgdamas į tai, pabrėžia nulinio balanso akademijų svarbą; pabrėžia, kad reikia investuoti į gamtos mokslų, technologijų, inžinerijos ir matematikos (STEM) švietimą, kad būtų patenkinti darbo rinkos reikalavimai ir skatinamas ES inovacijų potencialas; pabrėžia, kad svarbu konsultuotis su visais socialiniais partneriais nustatant įgūdžių trūkumą ir rengiant politikos priemonių rinkinį šiam trūkumui spręsti;

Energetikos politika

123. Susirūpinęs pažymi, kad pastaraisiais metais visame pasaulyje smarkiai išaugo subsidijos iškastiniam kurui; ([37]) apgailestauja dėl to, kad subsidijos iškastiniam kurui ES nuo 2008 m. išliko stabilios – apie 55–58 mlrd. EUR per metus, o 2022 m. padidėjo iki 123 mlrd. EUR; atsižvelgdamas į tai pažymi, kad dabartinės investicijų tendencijos neatitinka lygio, būtino pasauliui, kad būtų pasiekti COP 28 sutarti tikslai tris kartus padidinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus ir padvigubinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo tempą, ir kad būtina padvigubinti dabartines metines išlaidas atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybai, tinklams ir kaupimui 2030 m.; ([38])

124. pabrėžia neišnaudotą geoterminės energijos potencialą svariai prisidėti siekiant Paryžiaus susitarimo ir ES energetikos politikos tikslų; ragina šalis dalytis geriausia patirtimi, technologinėmis žiniomis ir geoterminių technologijų mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatais;

125. primena pirmojo bendros pažangos įvertinimo pagal JAE konsensusą rezultatų energetikos aspektus, visų pirma perėjimą nuo iškastinio kuro, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynasis išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis, atsižvelgiant į mokslą, patrigubinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus visame pasaulyje ir padvigubinant pasaulinį vidutinį metinį energijos vartojimo efektyvumo didinimo rodiklį iki 2030 m., ir raginimą paspartinti įgyvendinimą ir investicijas į švarias, tvarias, saugias ir efektyviai energiją vartojančias technologijas ir sistemas; ragina nuolat vertinti pažangą, padarytą siekiant šių tikslų;

126. atkreipia dėmesį į tai, kad pageidautina nustatyti papildomą pasaulinį tikslą iki 2030 m. šešis kartus padidinti energijos kaupimą elektros energijos sektoriuje iki 1 500 GW ir apskritai padidinti sistemos lankstumą, laikantis tikslų, dėl kurių 2024 m. balandžio mėn. susitarė G7 energetikos ministrai; pabrėžia, kad reikia daugiau dėmesio skirti technologiniams sprendimams, kuriais siekiama sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį atmosferoje;

([37]) TEA, 2022 m. iškastinio kuro suvartojimo subsidijos, 2023 m. vasario mėn.
([38]) TEA, 2024 m. pasaulio energetikos investicijos. Apžvalga ir pagrindinės išvados, 2024 m. birželio mėn.

127. pabrėžia, kad pereinant prie švarios energijos sistemų svarbu visame pasaulyje sumažinti iškastinio kuro tiekimo grandinėse išmetamą metano kiekį, kad iki 2030 m. išmetamas metano kiekis būtų sumažintas 75 proc., kaip matyti iš Tarptautinės energetikos agentūros (TEA) poveikio klimatui neutralizavimo iki 2050 m. scenarijaus; ragina Pasaulinį įsipareigojimą dėl metano pasirašiusias šalis paspartinti veiksmus, kad iki 2030 m. būtų panaikintas išmetamas metano kiekis; pažymi, kad Metano reglamentu ([39]) nustatomos pasaulinės stebėsenos priemonės, kuriomis siekiama padidinti metano, išmetamo importuojant naftą, dujas ir anglis į ES, skaidrumą ir užtikrinti vienodas sąlygas visiems ES ir ne ES veiklos vykdytojams, kartu atsižvelgiant į tiekimo saugumą;

128. pabrėžia, kad klimato kaita ir ekstremalūs klimato reiškiniai daro vis didesnę įtaką mūsų energetikos sistemoms, įskaitant hidroenergijos gamybą, pajamas iš bioenergijos, šiluminių elektrinių efektyvumą ir šildymą ir vėsinimo paklausą; pažymi, kad atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos lygis dažnai gali skirtis, ir pabrėžia, kad reikia plėtoti kaupimo pajėgumus;

129. atkreipia dėmesį į išsamią ES energetikos teisės aktų peržiūrą pagal Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį, kuriuo jie suderinti su padidintu ES tikslu iki 2030 m. bent 55 proc. sumažinti išmetamą ŠESD kiekį, kad ne vėliau kaip iki 2050 m. būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumas; pabrėžia, kad mūsų klimato ir energetikos tikslų įgyvendinimas priklauso nuo veiksmingo 55 % tikslo priemonių rinkinio įgyvendinimo; mano, kad kitos šalys turėtų dėti panašias ir atitinkamas pastangas skatindamos ES ir bendradarbiaudamos su ja;

130. ragina pagal paskelbtą švarios pramonės kursą, bendradarbiaujant su pramone, socialiniais partneriais, finansų įstaigomis ir visais suinteresuotaisiais subjektais, bendradarbiaujant su pramone, socialiniais partneriais, finansų įstaigomis ir visais suinteresuotaisiais subjektais, užtikrinti pramonės konkurencingumą ir kokybiškas darbo vietas taikant konkretiems sektoriams skirtas ir tarpsektorines priemones, supaprastinant įperkamą, tvarų ir saugų energijos tiekimą ir žaliavų tiekimą, investuojant į juos ir užtikrinant prieigą prie jų, kad būtų galima remti mūsų pramonės sektorių pastangas kurti neutralaus poveikio klimatui ateitį ir verslo scenarijų;

131. pabrėžia pagrindinį energijos vartojimo efektyvumo, atsinaujinančiųjų išteklių energijos, diversifikuotos energetikos sistemos ir mažo anglies dioksido kiekio energijos šaltinių vaidmenį pereinant prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos; vis dėlto pripažįsta, kad, kaip ES padarė pagal Pasirengimo įgyvendinti 55 % tikslą priemonių rinkinį, svarbu suderinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos vartojimo efektyvumo politiką ir priemones, kad ne vėliau kaip iki 2050 m. būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumas ir kad būtų laikomasi Paryžiaus susitarimo, pasinaudojant galimybe, kad šiuo metu mažėja atsinaujinančiųjų išteklių energijos ir energijos kaupimo technologijų sąnaudos; atsižvelgdamas į tai, palankiai vertina tai, kad priimta skubi ir tikslinė elektros energijos rinkos modelio reforma, kuria siekiama, be kita ko, prisidėti prie atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos skatinimo, suteikti galių vartotojams ir apsaugoti vartotojus ir užtikrinti, kad vartotojų ir įmonių sąskaitos už energiją būtų mažiau priklausomos nuo trumpalaikių kainų svyravimų;

132. primena Sąjungos įsipareigojimą laikytis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, pagal kurį atsižvelgiama į išlaidų efektyvumą, sistemos efektyvumą, kaupimo pajėgumus, paklausos lankstumą ir tiekimo saugumą;

133. pabrėžia, kad reikia didelių viešųjų ir privačiųjų investicijų į ES energetikos tinklą ir susijusią infrastruktūrą, kad būtų galima juos modernizuoti ir plėsti, taip pat toliau lanksčiai integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, efektyvumo priemones ir kaupimo sprendimus, kad mūsų piliečiams ir pramonei būtų tiekiama švari, pakankama, saugi ir įperkama energija; ypač pabrėžia, kad reikia atnaujinti ES elektros energijos tinklą, kad būtų atsižvelgta į gerokai padidėjusius atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus, gamybos kintamumą, kintančius elektros energijos srautų modelius visoje Europoje ir naujus poreikius; primena, kad svarbu pašalinti kliūtis, įskaitant sudėtingus leidimų išdavimo elektros energijos infrastruktūrai procesus, toliau integruoti valstybių narių energetikos sistemas, nes tai padidins Sąjungos švarios energijos gamybos potencialą, ir skatinti jungčių diegimą; pabrėžia, kad valstybės narės iki 2030 m. turi pasiekti 15 proc. elektros energijos tinklų jungiamųjų linijų pralaidumo tikslą;

134. pabrėžia, kad norint ne vėliau kaip iki 2050 m. pasaulyje pasiekti nulinį grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį reikės imtis koordinuotų pasaulinių veiksmų ir kad besivystančioms šalims reikės tarptautinės pagalbos, kad jos galėtų įgyvendinti savo žaliąją pertvarką; pabrėžia, kad svarbu stiprinti glaudų tarpvalstybinį bendradarbiavimą ir dalijimąsi geriausia patirtimi su tarptautiniais partneriais politikos formavimo ir mokslo bei technologijų perdavimo srityse;

([39]) atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1787 dėl energetikos sektoriuje išmetamo metano kiekio mažinimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/942, OL L, 2024/1787, 2024 7 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.

135. pabrėžia, kad turi būti skatinama partnerystė su ES nepriklausančiomis šalimis energetikos politikos išorės aspektų srityje; atkreipia dėmesį į ES pastangas kurti energetikos aljansus, turinčius tvaraus vystymosi perspektyvą;

136. atkreipia dėmesį į per COP28 ([40]) daugiau kaip 20 šalių, įskaitant 12 ES valstybių narių ir Ukrainą, paskelbtą deklaraciją iki 2050 m. patrigubinti pasaulinius branduolinius pajėgumus;

137. pabrėžia pagrindinį vaidmenį, kurį piliečiai ir vietos bendruomenės turi atlikti siekiant sėkmingos pasaulinės energetikos pertvarkos, ir konkrečias kliūtis, su kuriomis jie susiduria norėdami pasinaudoti finansinėmis priemonėmis ir viešuoju bei privačiuoju kapitalu; pabrėžia, kokie svarbūs yra ES teisės aktai, kuriais nustatoma jų atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos, savikontrolės, saugojimo ir pardavimo sistema ir, be kita ko, piliečiams siūlomos reagavimo į paklausą ir energijos vartojimo efektyvumo paslaugos; pabrėžia, kad ES teisės aktų acquis yra tarptautinių partnerių, siekiančių paspartinti savo ekologinę pertvarką socialiai sąžiningu ir demokratiniu būdu, pritaikoma geroji patirtis;

Moksliniai tyrimai, inovacijos, skaitmeninės technologijos ir kosmoso politika

138. palankiai vertina programos „Copernicus“ ir naujo ES Žemės stebėjimo žinių centro, skirto sausumos, atmosferos ir jūrų aplinkos stebėsenai, vaidmenį; pabrėžia palydovinio stebėjimo pajėgumų svarbą siekiant stebėti, modeliuoti, prognozuoti ir remti klimato kaitos politikos formavimą, įskaitant išmetamo metano kiekio, itin didelio teršalų išmetimo įvykių ir anglies dioksido absorbentų stebėseną; pabrėžia, kad reikia skatinti bendras mokslinių tyrimų programas siekiant plėtoti technologijas ir infrastruktūrą, skirtas kosmoso ir klimato apsaugai; pabrėžia viešojo ir privačiojo sektorių partneryščių svarbą skatinant vyriausybinių ir komercinių kosmoso agentūrų bendradarbiavimą; pabrėžia, kad reikia užtikrinti tikrą ES strateginį savarankiškumą palydovų srityje ir toliau investuoti į kosmoso ekonomiką;

139. primena mokslinių tyrimų ir inovacijų indėlio svarbą siekiant Paryžiaus susitarime nustatytų tikslų ir Europos žaliojo kurso tikslų; pabrėžia, kad didžioji dauguma mokslinių tyrimų ir inovacijų, kurių reikia, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis išmetamųjų teršalų kiekis, vis dar laukia mūsų; apgailestauja dėl to, kad ES vis dar nepasiekė savo ilgalaikio tikslo kasmet investuoti 3 proc. BVP į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą, ir ragina taikyti naujus metodus siekiant padidinti pramonės mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros išlaidas;

140. ypač šiuo atžvilgiu palankiai vertina programos „Europos horizontas“ ir jos partneryščių, pvz., bendrųjų įmonių ir Europos inovacijos ir technologijos instituto žinių ir inovacijų bendrijų, vaidmenį skatinant viešojo ir privačiojo sektorių bendradarbiavimą, siekiant prisidėti prie poveikio klimatui neutralumo ir žaliosios pertvarkos, kartu užtikrinant, kad inovacijos būtų tvarios, prieinamos, prieinamos ir įperkamos visiems;

141. pabrėžia, kad reikia pritraukti daugiau viešųjų ir privačiųjų investicijų į mokslinius tyrimus, inovacijas ir naujų tvarių technologijų diegimą, be kita ko, darbui imliose pramonės šakose, taip pat į esamų ir prireikus naujų infrastruktūros tinklų ir projektų, kuriais prisidedama prie Europos žaliojo kurso ir Paryžiaus susitarimo tikslų, atnaujinimą;

142. pabrėžia, kad svarbu užtikrinti paskatų, kuriomis skatinamos švarios ir novatoriškos technologijos siekiant 2030 ir 2050 m. tikslų, nuoseklumą ir suderinamumą, sprendžiant jau brandžių technologijų diegimo klausimą, taip pat investicijas į naujas technologijas, kurias reikia sukurti, kad ne vėliau kaip 2050 m. būtų pasiektas Sąjungos tikslas užtikrinti poveikio klimatui neutralumą;

143. pabrėžia, kad ES turi bendradarbiauti technologijų, pramonės ir novatoriško mokslo mokslinių tyrimų srityje, kad padėtų svariai prisidėti prie Paryžiaus susitarimo; ragina įgyvendinti paskelbtą Europos gyvosios gamtos mokslų strategiją; ragina Komisiją skatinti strategines mokslinių tyrimų partnerystes, kad Europoje būtų sudarytos vienodos sąlygos;

([40]) 2023 m. gruodžio 2 d. pasirašyta ministrų deklaracija dėl trišalės branduolinės energijos.

144. pabrėžia, kad skaitmeninimas yra vienas iš pagrindinių veiksnių, lemiančių energetikos sistemos integraciją, nes jis gali užtikrinti dinamiškus ir tarpusavyje susietus energijos nešiklių srautus, sudaryti sąlygas susieti įvairesnes rinkas ir teikti reikiamus duomenis pasiūlai ir paklausai suderinti bei valdymui optimizuoti; atkreipia dėmesį į skaitmeninių technologijų potencialą didinant energijos vartojimo efektyvumą ir taip mažinant bendrą išmetamą ŠESD kiekį, kartu pripažindamas, kad reikia skubiai taikyti tvarią praktiką siekiant kuo labiau sumažinti vis didesnį skaitmeninimo ir informacinių ir ryšių technologijų sektoriaus, visų pirma duomenų centrų ir kitos kompiuterijos infrastruktūros, anglies dioksido ir išteklių pėdsaką; primena ES tikslą ne vėliau kaip iki 2030 m. užtikrinti, kad duomenų centrų poveikis klimatui būtų neutralus ir kad energija būtų labai efektyvi, laikantis jos skaitmeninės strategijos;

Europos Parlamento vaidmuo COP 29

145. mano, kad Parlamentas turėtų būti neatsiejama ES delegacijos COP 29 dalis, kadangi jis turi pritarti tarptautiniams susitarimams ir kadangi jis atlieka pagrindinį vaidmenį įgyvendinant Paryžiaus susitarimą ES viduje kaip viena iš ES teisėkūros institucijų; todėl tikisi, kad jam per COP 29 Baku bus suteikta galimybė dalyvauti ES koordinavimo posėdžiuose ir užtikrinta galimybė susipažinti su visais parengiamaisiais dokumentais; įsipareigoja veikti nepriklausomai ir be interesų konfliktų;

°
° °

146. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, taip pat Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos sekretoriatui, ir prašo išplatinti šią rezoliuciją visoms ES nepriklausančioms konvencijos šalims.